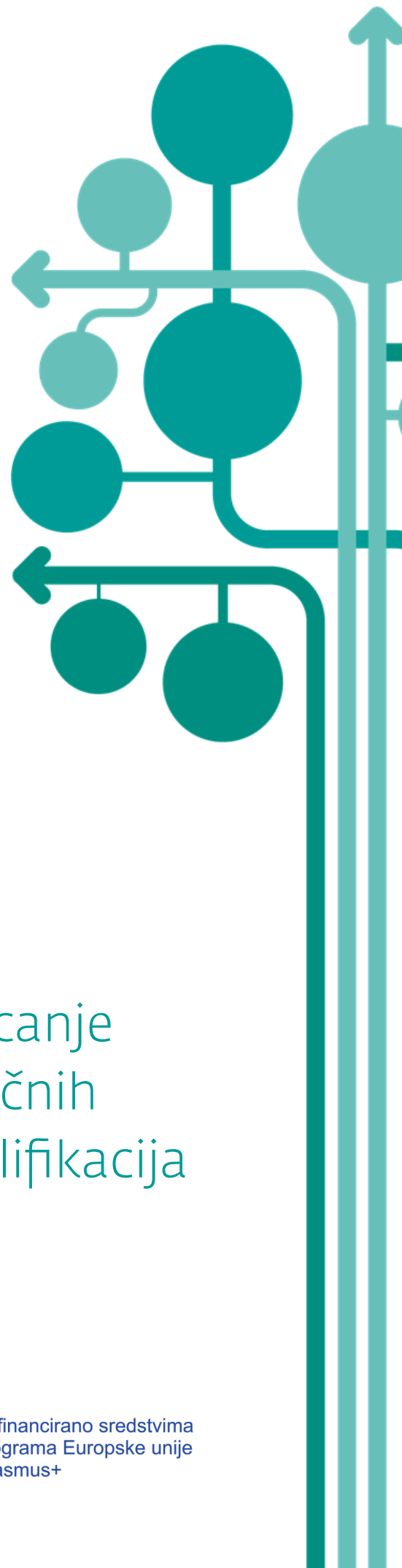

Metodologija za izradu programa vrednovanja

prethodnog učenja za stjecanje
mikrokvalifikacija, djelomičnih
kvalifikacija i cjelovitih kvalifikacija

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

Sadržaj

Kazalo ključnih pojmova.....	4
1. Polazište za izradu metodologije.....	7
2. Ukratko o nastanku, ideji i konceptu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira	9
3. Svrstavanje kvalifikacija	11
3.1. Klase kvalifikacija	11
3.2. Razine kvalifikacija	12
3.3. Obujam kvalifikacija	13
3.4. Vrste kvalifikacija.....	14
4. Skup(ovi) ishoda učenja – mikrokvalifikacije	15
4.1. Mikrokvalifikacije	15
4.2. Opisnice skupova ishoda učenja	16
5. Program vrednovanja prethodnog učenja	17
5.1. Preduvjeti za provođenje programa vrednovanja prethodnog učenja.....	18
5.2. Uvjeti za pristupanje programu vrednovanja prethodnog učenja.....	19
5.3. Provedba programa vrednovanja prethodnog učenja	21
5.4. Načini i metode vrednovanja prethodnog učenja.....	22
5.4.1 Kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja.....	24
6. Sastavnice programa vrednovanja prethodnog učenja	28
6.1. Opći dio	29
6.1.1. Sektor kojemu pripada kvalifikacija / skup(ovi) ishoda učenja*	29
6.1.2. Naziv programa vrednovanja*	30
6.1.3. Vrsta programa *	30
6.1.4. Predlagatelj programa vrednovanja*	30
6.1.5. Naziv Standarda zanimanja i naziv Skupa kompetencija*	31

6.1.6. Naziv Standarda kvalifikacije i skupovi ishoda učenja*	32
6.1.7. Preporučeni načini praćenja kvalitete i uspješnosti provedbe programa	34
6.1.8. Uvjeti za pristupanje programu vrednovanja*	35
6.1.9. Uvjeti stjecanja programa vrednovanja (završetka programa)	35
6.2. Program vrednovanja	36
6.2.1. Cilj (opis) programa vrednovanja*	36
6.2.2. Moduli i skupovi ishoda učenja	37
6.2.3. Načini i primjer vrednovanja skupova ishoda učenja	38
6.2.4. Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja	40
6.2.5. Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom	46
6.3. Uvjeti za provedbu programa vrednovanja*	46
6.3.1. Kvalifikacije članova Povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja; poveznica	47
6.3.2. Materijalni uvjeti i okruženje koji su potrebni za izvedbu programa vrednovanja	47
6.4. Literatura i drugi izvori	48
7. Postupak osiguravanja kvalitete u obrazovanju odraslih	49
7.1. Postupak vanjskog vrednovanja ustanova	49
8. Postupak odobrenja za izvođenje programa vrednovanja prethodnog učenja	50
9. Prilog - Obrazac za izradu programa vrednovanja prethodnog učenja	51

Kazalo ključnih pojmova

- 1) **andragoški voditelj** obavlja stručno-razvojne poslove u skladu sa zahtjevima struke i pozitivnim propisima te obavlja druge poslove na unaprjeđivanju i razvoju obrazovne djelatnosti ustanove, a prema potrebi i neposredan obrazovni rad s polaznicima i pristupnicima
- 2) **cjelovita kvalifikacija** je kvalifikacija koja samostalno udovoljava uvjetima za pristupanje tržištu rada i/ili nastavku obrazovanja
- 3) **cjeloživotno učenje** su svi oblici učenja tijekom života čija je svrha stjecanje i unaprjeđivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe te potrebe tržišta rada
- 4) **djelomična kvalifikacija** je kvalifikacija koja samostalno ne udovoljava uvjetima za pristupanje tržištu rada i/ili nastavku obrazovanja, nego isključivo uz odgovarajuću cjelovitu kvalifikaciju, odnosno uz jednu ili više drugih odgovarajućih djelomičnih kvalifikacija, u skladu sa standardom cjelovite kvalifikacije
- 5) **Hrvatski kvalifikacijski okvir (u daljnjem tekstu: HKO)** je instrument uređenja sustava kvalifikacija u Republici Hrvatskoj koji osigurava jasnoću, pristupanje stjecanju, utemeljeno stjecanje, prohodnost i kvalitetu kvalifikacija, kao i povezivanje razina kvalifikacija u Republici Hrvatskoj s razinama kvalifikacija EQF-a (Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje) i QF-EHEA (Kvalifikacijski okvir Europskog prostora visokog obrazovanja) te posredno s razinama kvalifikacija kvalifikacijskih okvira u drugim zemljama
- 6) **informalno učenje** je neorganizirana aktivnost stjecanja kompetencija iz svakodnevnih iskustava te drugih utjecaja i izvora iz okoline za osobne, društvene i profesionalne potrebe
- 7) **ishodi učenja** su kompetencije koje je osoba stekla učenjem i dokazala nakon postupka učenja
- 8) **kompetencije** su znanja i vještine te pripadajuća samostalnost i odgovornost
- 9) **kriterijska rubrika** je alat za objektivno kriterijsko vrednovanje, a može biti analitička ili holistička
- 10) **kvalifikacija** je naziv za objedinjene skupove ishoda učenja određenih razina, obujma, profila, vrste i kvalitete; dokazuje se svjedodžbom, diplomom ili drugom javnom ispravom koju izdaje ovlaštena pravna osoba

- 11) **mikrokvalifikacija** je naziv za stjecanje skupova ishoda učenja (osposobljavanje, usavršavanje, strukovno specijalističko usavršavanje)
- 12) **Nacionalni informacijski sustav obrazovanja odraslih (NISOO)** je informacijski sustav koji objedinjuje evidencije o ustanovama, programima obrazovanja i programima vrednovanja, polaznicima, pristupnicima, andragoškim voditeljima i nastavnicima u obrazovanju odraslih te evidencije o drugim podacima važnim za praćenje stanja i razvoj sustava obrazovanja odraslih, a koji vodi ministarstvo nadležno za obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)
- 13) **neformalno obrazovanje odraslih** za stjecanje kompetencija potrebnih za rad označava aktivnosti obrazovanja zaposlenih i nezaposlenih odraslih koje se odnose na organizirane neformalne oblike učenja usmjerene na stjecanje kompetencija potrebnih za rad, a koji se provode i financiraju u okviru djelokruga ministarstva nadležnog za rad
- 14) **neformalno učenje** je organizirana aktivnost učenja čija je svrha stjecanje i unaprjeđivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a ne dokazuje se javnom ispravom
- 15) **obrazovanje odraslih** je djelatnost formalnog obrazovanja odraslih koju izvodi ovlaštena pravna osoba prema odobrenim programima, radi stjecanja i unaprjeđivanja kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe te potrebe tržišta rada, a koje se dokazuju javnom ispravom koju izdaje pravna osoba ovlaštena za provedbu formalnog obrazovanja odraslih
- 16) **ocjena kvalitete** je opisni prikaz dostignute razine kvalitete rada ustanove ostvaren u procesu vanjskog vrednovanja ustanove koju rješenjem donosi Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (u daljnjem tekstu: Agencija)
- 17) **osposobljavanje u obrazovanju odraslih** je obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja i/ili kvalifikacije koje se stječu na razinama 2, 3 i 4 HKO-a, a pristupa im se najmanje s razine 1 HKO-a
- 18) **polaznik** je osoba koja je uključena u program obrazovanja odraslih
- 19) **pristupnik** je osoba koja pristupa procesu vrednovanja skupova ishoda učenja
- 20) **program vrednovanja skupova ishoda učenja** (u daljnjem tekstu: program vrednovanja) je formalni program u obrazovanju odraslih prema kojem se vrednuju znanja i vještine, unutar skupova ishoda učenja, stečene neformalnim i informalnim učenjem (u daljnjem tekstu: vrednovanje prethodnog učenja), a čiji se završetak potvrđuje javnom ispravom

- 21) **Registar HKO-a** je elektronički sustav vođenja i baza podataka o skupovima ishoda učenja, standardima zanimanja, standardima kvalifikacija, programima za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja, programima za vrednovanje skupova ishoda učenja, programima za stjecanje kvalifikacija te drugih važnih podataka radi njihova povezivanja i usklađivanja
- 22) **sektor** je skupina kvalifikacija jednog obrazovnog područja i zanimanja koja koriste ishode učenja tih kvalifikacija na radnim mjestima
- 23) **skup ishoda učenja (u daljnjem tekstu: SIU)** je najmanji cjeloviti skup povezanih ishoda učenja određene razine, obujma i profila
- 24) **standard kvalifikacije** je sadržaj i struktura određene kvalifikacije; uključuje sve podatke koji su potrebni za određivanje razine, obujma i profila kvalifikacije te podatke koji su potrebni za osiguravanje i unaprjeđenje kvalitete standarda kvalifikacije
- 25) **standard zanimanja** je popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje
- 26) **stručno mišljenje** je dokument kojim Agencija utvrđuje ispunjava li program vrednovanja prethodnog učenja uvjete zadane odgovarajućim standardom kvalifikacije ili skupom ishoda učenja iz Registra HKO-a
- 27) **strukovno specijalističko usavršavanje** je obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja (mikrokvalifikacije) i/ili kvalifikacije na razini 5 HKO-a u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje, a pristupa im se najmanje s razine 4 HKO-a
- 28) **usavršavanje u obrazovanju odraslih** je obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja (mikrokvalifikacije) i/ili kvalifikacija koje se stječu na razini 4 HKO-a, a pristupa im se najmanje s iste razine
- 29) **ustanova za obrazovanje odraslih** je ustanova koja provodi programe obrazovanja odraslih
- 30) **vanjsko vrednovanje** skupova ishoda učenja je postupak neovisnog vrednovanja koji provode neovisni ispitivači ili grupe ispitivača kojima se provjerava usvojenost skupova ishoda učenja polaznika i/ili pristupnika; vanjsko vrednovanje skupova ishoda učenja instrument je osiguravanja kvalitete u sustavu obrazovanja odraslih
- 31) **vrednovanje skupova ishoda učenja** je ocjenjivanje stečenih kompetencija, uključujući izdavanje potvrde ovlaštene pravne ili fizičke osobe, u skladu s unaprijed utvrđenim i prihvaćenim kriterijima i standardima

1. Polazište za izradu metodologije

U europskom društvu događaju se brojne promjene i transformacije. Ljudi više ne rade isti posao cijeli život, već često tijekom karijere mijenjaju poslove te rade u različitim područjima pri čemu razvijaju svoje znanje i vještine kroz različito učenje, bilo formalno, neformalno ili informalno. Za razliku od formalnog učenja, koje je regulirano nacionalnim zakonodavstvima i politikama obrazovanja u većini zemljama Europske unije, priznavanje neformalnog i informalnog učenja u većini država članica EU-a nije bilo moguće. Zbog toga se kao važna tema za razvoj i unaprjeđenje sustava obrazovanja i osposobljavanja unutar cijele Europske unije nametnula potreba za uvođenjem sustava koji prepoznaje i potvrđuje sve oblike učenja, bez obzira kako i gdje se ono dogodilo. U tom kontekstu, od 2004. godine, institucije EU-a putem različitih preporuka i smjernica stvaraju pravni okvir za razvoj nacionalnih programa za identifikaciju i vrednovanje neformalnog i informalnog učenja, a koje se često zajednički označava kao vrednovanje prethodnog učenja (eng. *Recognition of Prior Learning* ili skraćeno RPL).

Vijeće Europske unije i predstavnici vlada država članica 2004. godine, donose Nacrt zaključaka o zajedničkim europskim načelima za identifikaciju i validaciju neformalnog i informalnog učenja¹, a 2012. godine usvojena je Preporuka Vijeća EU-a za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja² koja preporuča zemljama članicama Europske unije da do 2018. godine izrade procedure za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja u skladu s nacionalnim strateškim i pravnim kontekstom te uz korištenje nacionalnoga kvalifikacijskog okvira kao alata za osiguravanje kvalitete vrednovanja neformalnog i informalnog učenja.

Uvažavajući preporuke Vijeća EU-a, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala usvojilo je 2018. godine Preporuke za strateški razvoj priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja kao podlogu za izgradnju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u Republici Hrvatskoj.³

Novim *Zakonom o obrazovanju odraslih*⁴ i pripadajućim pravilnicima, sustav obrazovanja odraslih u potpunosti se usklađuje sa *Zakonom o Hrvatskom*

¹ Draft Conclusions of the Council and of the representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on Common European Principles for the identification and validation of non-formal and informal learning (9175/04 EDUC 101 SOC 220), Brussels, 18. svibnja 2004. Dostupno na poveznici: https://pip-eu.coe.int/documents/42128013/47261818/Council_9175_04.pdf/45c4628f-1eef-4588-8e7b-abco9d112426

² Council recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning (2012/C 398/01), 20. prosinca 2012. Dostupno na poveznici: https://www.cedefop.europa.eu/files/Council_Recommendation_on_the_validation_20_December_2012.pdf

³ Preporuke za strateški razvoj priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja (NVR LJ P-00014-18-0006), Zagreb, 8. ožujka 2018. Dostupno na poveznici: <http://www.kvalifikacije.hr/sites/default/files/documents-publications/2018-05/Preporuke%20NVR LJ P-a%20za%20strate%C5%A1ki%20razvoj%20priznavanja%20i%20vrednovanja%20prethodnog%20u%C4%8Denja.pdf>

⁴ *Zakon o obrazovanju odraslih* (Narodne novine 144/2021), dostupno na poveznici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_12_144_2460.html

kvalifikacijskom okviru⁵ čime se podiže i ujednačava kvaliteta i relevantnost programa obrazovanja odraslih i njihova provedba u Republici Hrvatskoj. Također, stupanjem na snagu navedenog Zakona ostvarena je glavna pretpostavka za uspostavu cjelovitog sustava vrednovanja neformalno i informalno stečenih znanja i vještina kao i mogućnost za stjecanje kvalifikacija i kroz program vrednovanja prethodnog učenja. Bitno je naglasiti, kako se navodi i u smjernicama Europske komisije iz 2012. godine, a kasnije usvaja i Preporukama za strateški razvoj priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u Republici Hrvatskoj da „Kvalifikacije ili dijelovi kvalifikacija stečeni priznavanjem i vrednovanjem neformalnog i informalnog učenja trebaju biti u skladu s dogovorenim standardima koji su istovjetni standardima za kvalifikacije koje se stječu kroz formalne obrazovne programe“.

Vrednovanje neformalnog i informalnog učenja regulirano je *Pravilnikom o načinu prijave i provođenja vrednovanja prethodnog učenja*⁶. Slijedom navedenoga, a poglavito na temelju članka 16. stavka 7. Zakona o obrazovanju odraslih, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih izradila je *Metodologiju za izradu programa vrednovanja prethodnog učenja za stjecanje mikrokvalifikacija, djelomičnih kvalifikacija i cjelovitih kvalifikacija*.

Pojam učenja najčešće je poistovjećen s usvajanjem znanja i stjecanjem vještina kroz organizirano, formalno obrazovanje. Takvo učenje vezano je za različite vrste institucija i dokazuje se službenom ispravom, diplomom ili certifikatom.

Ipak, ljudi svakodnevno uče u najrazličitijim životnim situacijama izvan sustava obrazovanja i, najčešće nesvjesno i nenamjerno, stječu važna i raznolika znanja i vještine. Takva znanja i vještine, stečene neformalnim ili informalnim putem, dosada je bilo teško ili gotovo nemoguće vrednovati i kvalificirati, a pojedinac, iako posjeduje potrebne kompetencije, nije se s njima mogao natjecati na tržištu rada. Stoga, kako je već navedeno, u posljednje vrijeme, osobito u europskim zemljama, sve više jača svijest o vrijednosti neformalno i informalno stečenih znanja i vještina, kao i o potrebi za sustavom pomoću kojeg se ona vrednuju.

S obzirom da informalno stečena znanja ne proizlaze, odnosno nisu rezultat planiranog i organiziranog obrazovnog procesa jer se usvajaju promatranjem i neposrednim iskustvom, osoba za njih do sada nije mogla formalnim putem dokazati posjedovanje tih znanja i vještina, stoga se pokazala potreba za uspostavljanjem procedura i metoda za vrednovanje informalnog učenja kroz sustav koji vrednuje znanja i vještine koje pojedinac posjeduje i za koja se može izdati javna isprava.

Svako iskustvo može biti izvor znanja i mjesto stjecanja novih vještina čijim se

⁵ Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (Narodne novine 22/2013, 41/2016, 64/18, 47/2020, 20/2021), dostupno na poveznici: <https://www.zakon.hr/z/566/Zakon-o-Hrvatskom-kvalifikacijskom-okviru>

⁶ Pravilnik o načinu prijave i provođenju vrednovanja prethodnog učenja (Narodne novine 79/2024), https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_11_129_3709.html

vrednovanjem može usmjeriti daljnji razvoj pojedinca. Znanja i vještine stečena kroz prethodno iskustvo vrednuju se putem programa vrednovanja temeljenima na skupovima ishoda učenja. Uspostavom instrumenta HKO-a temeljenog na ishodima učenja, kao i njegovim kontinuiranim razvojem i unapređenjem, stvoreni su preduvjeti za vrednovanje prethodno stečenih znanja i vještina. U europskom okviru također se naglašava važnost integriranosti programa vrednovanja u nacionalni kvalifikacijski okvir jer se izdvajanjem programa vrednovanja, izvan sustava priznavanja, može ugroziti njihova vjerodostojnost.

Stupanjem na snagu Pravilnika o načinu prijave i provođenja vrednovanja prethodnog učenja javna isprava stečena putem programa vrednovanja jednako je vrijedna javnoj ispravi stečenoj putem programa obrazovanja.

U skladu s prethodno navedenim, svrha Metodologije je ustanovama za obrazovanje odraslih pružiti jasne upute za izradu programa vrednovanja. *Vodič ustanovama za obrazovanje odraslih – vrednovanje prethodnog učenja*⁷ pruža pomoć i podršku ustanovama u stvaranju preduvjeta za učinkovitu provedbu postupaka vrednovanja prethodnog učenja.

2. Ukratko o nastanku, ideji i konceptu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira

Kvalifikacijski okvir kao mjesto gdje su usporedive iste ili slične kvalifikacije stečene na raznim mjestima, nastao je kao odgovor na potrebe gospodarstva uslijed novih globalizacijskih promjena. Digitalizacija, migracije i klimatske promjene samo su dio događanja koji su u bitnome promijenile svijet, uzrokovale nestanak cijelog niza ranijih zanimanja i otvorile potražnju za novim znanjima i vještinama.

Tradicionalno obrazovanje dosadašnjim mehanizmima nije moglo odgovoriti na nastale potrebe tržišta rada pa je reforma obrazovanja na prvo mjesto postavila zadatak povezivanja stvarnih potreba tržišta rada i definiranje koncepta standardiziranosti, odnosno uvjeta koji ispunjavaju zahtjeve kojima se postiže transparentnost, pouzdanost, osiguravanje kvalitete te fleksibilnost u obrazovanju.

Ideja standardiziranosti prisutna je već u nazivima dokumenata na kojima se temelji HKO – standard zanimanja i standard kvalifikacije.

U hrvatski obrazovni sustav uvodi se potpuno novi pristup planiranja i programiranja obrazovnog procesa utemeljen na pojmovima kompetencija i ishoda učenja kao osnove svake kvalifikacije kroz standard zanimanja i standard kvalifikacija.

⁷ *Vodič ustanovama za obrazovanje odraslih – vrednovanje prethodnog učenja*. 2024. Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Zagreb

Standard zanimanja je dokument koji sadrži popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje. Izradom standarda zanimanja započinje proces izrade obrazovnih programa, odnosno povezivanje potreba tržišta rada s obrazovnim programima.

Ispitivanja tržišta rada provode se propisanim alatima, uglavnom anketiranjem tržišta te korištenjem posebnih baza podataka, a konačni popis poslova i kompetencija predstavlja svojevrsni konsenzus među nizom poslodavaca i zaposlenika iz različitih regija.

Standard kvalifikacije je dokument kojim su određeni sadržaj i struktura određene kvalifikacije. Uključuje sve podatke potrebne za određivanje razine, obujma i profila kvalifikacije, kao i podatke potrebne za osiguravanje i unaprjeđenje kvalitete standarda kvalifikacije. Standard kvalifikacije temelji se na ishodima učenja koji su grupirani u logičke cjeline – skupove ishoda učenja.

Veza standarda zanimanja i standarda kvalifikacije najlakše i pojednostavljeno se može opisati kao popis kompetencija potrebnih za obavljanje poslova preuzetih iz odgovarajućih skupova kompetencija koje se stječu usvajanjem odgovarajućih skupova ishoda učenja.

Programi obrazovanja/kurikuli izrađuju se na temelju opisnica sadržanih u standardu zanimanja i standardu kvalifikacija. Programom obrazovanja razrađuju se način i slijed stjecanja ishoda učenja te daju smjernice za pravilno uvođenje učenja temeljenog na radu (u daljnjem tekstu: UTR) u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Proces učenja temeljenog na radu ključni je pristup te posebnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. S ishodima učenja trebaju biti povezane metode učenja i poučavanja i metode vrednovanja, a sve radi usvojenosti svih skupova ishoda učenja, odnosno radi stjecanja kompetencija koje su određene ključnim poslovima/skupovima kompetencija pojedinih standarda zanimanja.

Programi vrednovanja također su usklađeni s odgovarajućim standardom kvalifikacije ili skupom ishoda učenja iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira jer su kao i programi obrazovanja, izrađeni na temelju opisnica sadržanih u standardu zanimanja i standardu kvalifikacija. Nadalje, programi vrednovanja usklađeni su s programima obrazovanja koji obuhvaćaju skupove ishoda učenja koji se žele vrednovati. Međutim, za razliku od programa obrazovanja prema kojemu se ishodi učenja usvajaju formalnim učenjem te se na taj način stječe kvalifikacija odnosno javna isprava, prema programu vrednovanja kvalifikacija odnosno javna isprava stječe se vrednovanjem skupova ishoda učenja neformalno i informalno stečenih znanja i vještina.

3. Svrstavanje kvalifikacija

Kvalifikacije su središnji pojam Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO).

Kvalifikacija je naziv za objedinjeni skup ishoda učenja određenih razina, obujma, profila/discipline, vrste i kvalitete. Dokazuje se svjedodžbom, diplomom ili drugom javnom ispravom koju izdaje ovlaštena pravna osoba.

Kvalifikacije se Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru svrstavaju prema klasama, razinama i vrstama. Svaki pojam sadrži određene informacije izražene nazivom ili numeričkom oznakom i služi jasnijem klasificiranju kvalifikacija na širem europskom prostoru i prepoznatljivosti među različitim obrazovnim sustavima.

3.1. Klase kvalifikacija

Klasa kvalifikacije prema Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru može biti cjelovita i djelomična.

Cjelovita kvalifikacija definirana je kao kvalifikacija koja samostalno udovoljava uvjetima za pristupanje tržištu rada i/ili za nastavak obrazovanja⁸.

Djelomična kvalifikacija relativno je nov pojam u hrvatskom obrazovanju koji u uporabu ulazi uvođenjem Zakona o HKO-u dok je u praksi i ranije postojala. Ona najčešće služi kao dopuna cjelovitoj kvalifikaciji te omogućuje obavljanje određenog zanimanja. Isključivo se veže uz odgovarajuću cjelovitu ili druge djelomične kvalifikacije čime se udovoljava uvjetima za pristupanje tržištu rada i/ili nastavak obrazovanja⁹. Na višim obrazovnim razinama to je npr. djelomična kvalifikacija koja se stječe programom pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičke izobrazbe i kao takva omogućuje obavljanje novog zanimanja za profesije različitih profila. Djelomična kvalifikacija može biti dodatak cjelovitoj kvalifikaciji kad proizlazi iz posebnih zahtjeva tržišta rada i veže se za različita zanimanja poput zaštite od požara, zaštite na radu, gospodarenja otpadom, zaštite okoliša, upravljanja projektima i tome slično ili, u nekim slučajevima, kao na primjeru u podsektoru Ekonomija, djelomične kvalifikacije Knjigovođa i Asistent za upravljanje projektima dio su cjelovite kvalifikacije Referent za poslovnu ekonomiju.

U sustavu obrazovanja odraslih djelomične kvalifikacije stjecale su se i ranije, a nastaviti će se i ubuduće s različitim programima osposobljavanja, programima usavršavanja i strukovnog specijalističkog usavršavanja.

Klasa kvalifikacije određuje se prilikom izrade standarda kvalifikacije ovisno o njenoj ulozi.

⁸ usp. Smjernice za razvoj standarda kvalifikacija u visokom obrazovanju, Hrvatski kvalifikacijski okvir, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., str. 11-12.

⁹ usp. Smjernice za razvoj standarda kvalifikacija u visokom obrazovanju, Hrvatski kvalifikacijski okvir, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., str. 11-12.

3.2. Razine kvalifikacija

Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru uspostavljeno je trinaest razina cjelovitih kvalifikacija: 1, 2, 3, 4.1, 4.2, 5, 6.st, 6.sv, 7.1.st, 7.1.sv, 7.2.sv, 8.1, 8.2 i šest razina djelomičnih kvalifikacija: 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Razina se kvalifikacije, također, određuje prilikom izrade standarda kvalifikacije. Razine cjelovitih kvalifikacija u sustavu obrazovanja odraslih su:

Razina 1 – kvalifikacija stečena osnovnoškolskim obrazovanjem

Razina 2 – kvalifikacija stečena završetkom strukovnog i umjetničkog osposobljavanja

Razina 3 – kvalifikacija stečena završetkom srednjoškolskog obrazovanja u trajanju kraćem od tri godine

Razina 4.1 – kvalifikacija stečena završetkom srednjoškolskog obrazovanja u trajanju od tri ili dužem od tri, a kraćem od četiri godine

Razina 4.2 – kvalifikacija stečena završetkom srednjoškolskog obrazovanja u trajanju četiri ili više godina

Razina 5 – kvalifikacije stečene završetkom strukovnoga specijalističkog usavršavanja i osposobljavanja; programa za majstore uz najmanje dvije godine vrednovanog radnog iskustva

Razine djelomičnih kvalifikacija u sustavu obrazovanja odraslih su **2, 3, 4 i 5** u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje (za razliku od razine 5 studijskih programa usavršavanja). Za razliku od razina cjelovitih kvalifikacija, razine djelomičnih kvalifikacija nemaju podrazine (npr. 4.1 ili 4.2.).

Cjelovitim i djelomičnim kvalifikacijama pridružuju se razine Hrvatskog kvalifikacijskog okvira uz minimalne uvjete za pristupanje (*tablica 1*) i stjecanje pojedinih kvalifikacija (*tablica 2*).

MINIMALNI UVJETI ZA PRISTUPANJE KVALIFIKACIJAMA (Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, Narodne novine 22/2013, 41/2016, 64/2018, 47/2020, 20/2021)		
Razina kvalifikacije	Cjelovita kvalifikacija	Djelomične kvalifikacije
1		
2	kvalifikacija na razini 1	cjelovita kvalifikacija na razini 1
3	kvalifikacija na razini 1	cjelovita kvalifikacija na razini 1
4.1	kvalifikacija na razini 1	cjelovita kvalifikacija na razini 1
4.2	kvalifikacija na razini 1	cjelovita kvalifikacija na razini 1
5	kvalifikacija na razini 4.1 ili višoj	cjelovita kvalifikacija na razini 4.1

Tablica 1. Minimalni uvjeti za pristupanje stjecanju kvalifikacija u sustavu obrazovanja odraslih

MINIMALNI UVJETI ZA STJECANJE KVALIFIKACIJA (Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, Narodne novine 22/2013, 41/2016, 64/2018, 47/2020, 20/2021)		
Razina kvalifikacije	Uvjeti za stjecanje kvalifikacije (razina skupova ishoda učenja)	Djelomične kvalifikacije
	Cjelovita kvalifikacija	
1	-	
2	najmanje 20 CSVET bodova na 2. ili višoj razini SIU	najmanje 10 odgovarajućih HROO/CSVET/ECTS bodova od kojih je najmanje 50 % na razini odgovarajuće djelomične kvalifikacije
3	najmanje 60 CSVET bodova na 3. ili višoj razini SIU	
4.1	najmanje 120 CSVET bodova na 4. ili višoj razini SIU	
4.2	najmanje 150 CSVET bodova na 4. ili višoj razini SIU	
5	najmanje 30 CSVET ili 60 ECTS bodova na 6. ili višoj razini SIU	

Tablica 2. Minimalni uvjeti za stjecanje kvalifikacija u sustavu obrazovanja odraslih

Razine su pridružena numerička oznaka koja označava stupanj obrazovanja. Minimalni uvjeti za pristupanje predstavljaju uvjete upisa u program za stjecanje određene kvalifikacije.

Pristupa im se uz posjedovanje cjelovite kvalifikacije određene razine koja ujedno predstavlja i minimalni uvjet za pristupanje stjecanju djelomične kvalifikacije.

3.3. Obujam kvalifikacija

Svakom kvalifikacijom stječe se propisani minimalni obujam¹⁰ kvalifikacije koji obuhvaća skupove ishoda učenja unutar standarda kvalifikacije.

Minimalni obujam kvalifikacija u sustavu obrazovanja odraslih iskazuje se kreditnim bodovima: HROO (*Hrvatski sustav bodova općeg obrazovanja*) i CSVET (*Croatian Credit System for Vocational Education* odnosno Hrvatski sustav bodova strukovnog obrazovanja i osposobljavanja).

¹⁰ Obujam kvalifikacije može biti veći, ali ne može biti manji od propisanog minimalnoga obujma.

Sustav kreditnih bodova nastao je u visokom obrazovanju primarno kao sredstvo komunikacije i prepoznatljivosti među različitim nacionalnim obrazovnim sustavima i danas je postao osnova za izračun vremena potrebnog za svladavanje ciljanih znanja i vještina.

Broj bodova, međutim, ne odražava vrijeme potrebno za realizaciju programa u ustanovi, već prikazuje vrijeme koje je potrebno prosječnom polazniku za ostvarenje ishoda učenja koji su sadržani u standardu kvalifikacije odnosno programu.

Ovakav sustav bodovanja objedinjuje vrijeme potrebno za učenje i poučavanje teorijskih sadržaja, učenje temeljeno na radu, samostalni rad polaznika koji provodi u pripremi za nastavu i obavljanju zadaća te vrijeme potrebno za vrednovanje ishoda učenja.

Jedan HROO bod obuhvaća 15 do 25 radnih sati u trajanju od 60 minuta potrebnih za stjecanje odgovarajućih ishoda učenja i primjenjuje se u osnovnoškolskom i gimnazijskom obrazovanju.

Jedan CSVET bod obuhvaća 15 do 25 radnih sati u trajanju od 60 minuta potrebnih za stjecanje odgovarajućih ishoda učenja i primjenjuje se u strukovnom obrazovanju.

Relativna vrijednost boda (raspon od 15 do 25 sati) različito je uređena u različitim nacionalnim sustavima. Sustav obrazovanja odraslih preuzima vrijednost boda koja je dogovorena u sustavu strukovnoga obrazovanja i računa se u vrijednosti **25 sati u trajanju od 60 minuta**.

3.4. Vrste kvalifikacija

Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru propisuje šest vrsta kvalifikacija: kvalifikacije koje se stječu završetkom osnovnoškolskog obrazovanja, kvalifikacije koje se stječu strukovnim obrazovanjem, kvalifikacije koje se stječu umjetničkim obrazovanjem, kvalifikacije koje se stječu gimnazijskim obrazovanjem, kvalifikacije koje se stječu završetkom stručnih studija i kvalifikacije koje se stječu završetkom sveučilišnih studija.

Sustav obrazovanja odraslih obuhvaća:

- kvalifikaciju koja se stječe završetkom osnovnog obrazovanja, a koja je temelj za vertikalnu i horizontalnu prohodnost u sustavu obrazovanja i cjeloživotnog učenja
- kvalifikacije koje se stječu strukovnim i umjetničkim obrazovanjem, a potvrđuju posjedovanje temeljnih i strukovnih kompetencija za dobivanje kvalifikacija koje omogućuju obavljanje zanimanja i daljnje obrazovanje, osposobljenost za život i

rad u promjenjivim kontekstima tržišta rada, u skladu s društvenim potrebama i cjeloživotnim učenjem, a u funkciji osobnog razvoja te gospodarskog i općeg razvoja društva

- kvalifikaciju koja se stječe gimnazijskim obrazovanjem, a potvrđuje posjedovanje temeljnih (općih) kompetencija, osposobljenost za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima tržišnoga gospodarstva te u skladu s društvenim potrebama i osposobljenosti za cjeloživotno učenje.

4. Skup(ovi) ishoda učenja – mikrokvalifikacije

Zakon o obrazovanju odraslih uvodi i obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja ili mikrokvalifikaciju. Osim Zakona o obrazovanju odraslih, propisi kojima se regulira obrazovanje, uključujući Zakon o HKO-u, preciznije ne definiraju pojam mikrokvalifikacije.

4.1. Mikrokvalifikacije

U pojmovniku Zakona o obrazovanju odraslih mikrokvalifikacija je definirana kao obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja i to kao osposobljavanje, usavršavanje i strukovno specijalističko usavršavanje – kao i djelomična kvalifikacija. Ipak, osposobljavanja, usavršavanja i strukovna specijalistička usavršavanja, koja se provode programima za stjecanje skupova ishoda učenja odnosno mikrokvalifikacija, razlikuju se od djelomičnih kvalifikacija.

Osnovna osobina mikrokvalifikacije je fleksibilnost, odnosno prilagođenost potrebama pojedinca za stjecanje ciljanih znanja i vještina – bez potrebe ponavljanja dijela sadržaja koje je ranije, kroz obrazovanje ili rad, stekao i bez potrebe učenja sadržaja koji nisu neposredno vezani za područje interesa pojedinca. Programi za stjecanje skupova ishoda učenja (mikrokvalifikacija) stoga omogućuju izbor i/ili kombiniranje skupova ishoda učenja manjeg obujma iz neke cjelovite ili djelomične kvalifikacije. Programi za stjecanje skupova ishoda učenja (mikrokvalifikacija) usmjereni su, kao nikada ranije, na potrebe polaznika te daju poseban poticaj cjeloživotnom učenju, uključenosti odraslih u obrazovanje i omogućavanju zapošljivosti.

Skupovi ishoda učenja za izradu programa cjelovitih i djelomičnih kvalifikacija određeni su standardom kvalifikacije upisanim u Registar HKO-a. Skupovi ishoda učenja koji se stječu programima za stjecanje mikrokvalifikacija mogu se preuzimati iz cjelovite, djelomične kvalifikacije ili iz pojedinačno upisanih skupova ishoda učenja te se mogu kombinirati u programe manjeg obujma – prema potrebama pojedinca ili svijeta rada.

Mikrokvalifikacija, konačno, bez obzira na njen naziv, nije kvalifikacija u pravom smislu te riječi, već obrazovanje za stjecanje dijelova kvalifikacija, odnosno pojedinih skupova ishoda učenja, a koje su pojedincu potrebne iz različitih razloga – bilo nastavka obrazovanja, stjecanja ciljanih znanja i vještina ili za potrebe dokumentiranja stečenih kompetencija. Stečeni skupovi ishoda učenja dokazuju se uvjerenjem o stečenim skupovima ishoda učenja koji prikazuju njihov konačni obujam i razinu ili razine.

4.2. Opisnice skupova ishoda učenja

Skup ishoda učenja najmanji je cjelovit skup povezanih ishoda učenja iste razine, obujma i profila, a sastavni je dio svakog standarda kvalifikacije.

Svaki skup ishoda učenja obično sadrži 4 do 10 ishoda učenja koji čine logičnu cjelinu i povezani su zajedničkim nazivom koji odražava koji se ishodi učenja stječu uspješnim svladavanjem skupa. Ishodi učenja predstavljaju znanja i vještine odnosno kompetencije stečene učenjem i dokazane nakon postupka učenja.

Pravilnik o Registru HKO-a propisuje sljedeće elemente skupa ishoda učenja:

1. šifru skupa ishoda učenja
2. šifru standarda kvalifikacije kojemu skup ishoda učenja pripada
3. naziv skupa ishoda učenja
4. razinu koju skup ishoda učenja ima u HKO-u
5. obujam
6. popis ishoda učenja
7. uvjete za pristupanje stjecanju ishoda učenja
8. materijalne i kadrovske uvjete potrebne za stjecanje skupova ishoda učenja
9. materijalne i kadrovske uvjete potrebne za vrednovanje skupa ishoda učenja
10. postupak i primjere vrednovanja svih ishoda učenja unutar predloženog skupa ishoda učenja.

U Hrvatskom kvalifikacijskom okviru uspostavljeno je osam razina skupova ishoda učenja: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8. Kao i razine djelomičnih kvalifikacija, razine skupova ishoda učenja nemaju podrazine (npr. 4.1 ili 4.2).

Uz svaki skup ishoda učenja upisan je obujam izražen HROO ili CSVET bodovima, odnosno vremenom koje je potrebno prosječnom polazniku da bi stekao predloženi skup ishoda učenja. Minimalni obujam jednog skupa ishoda učenja je 1 HROO ili 1 CSVET.

Skupovima ishoda učenja određeni su minimalni uvjeti za pristupanje i stjecanje skupova. Ovi uvjeti opisuju koje je kvalifikacije ili, pak, druge skupove ishoda učenja

potrebno steći prije mogućnosti pristupanja stjecanju tih skupova.

Prethodno navedeno koristi se za izradu programa obrazovanja na temelju kojih se izrađuju programi vrednovanja prethodnog učenja. Više o programima vrednovanja navedeno je u nastavku.

5. Program vrednovanja prethodnog učenja

Prema Zakonu o obrazovanju odraslih, **program vrednovanja skupova ishoda učenja (u daljnjem tekstu program vrednovanja) je formalni program u obrazovanju odraslih prema kojem se vrednuju skupovi ishoda učenja neformalno i informalno stečenih znanja i vještina (u daljnjem tekstu: vrednovanje prethodnog učenja), a čiji se završetak potvrđuje javnom ispravom.**

Tako vrednovanje prethodnog učenja može obuhvaćati priznavanje skupova ishoda učenja i vrednovanje kompetencija stečenih neformalnim i informalnim učenjem, odnosno vrednovanje prethodnog učenja može obuhvaćati priznavanje skupova ishoda učenja stečenih **formalnim obrazovanjem** te vrednovanje **znanja i vještina** stečenih neformalnim i informalnim učenjem.

Programi vrednovanja u skladu su s odgovarajućim standardom skupa ishoda učenja iz Registra HKO-a, a pristupnicima omogućuju vrednovanje skupova ishoda učenja koje su prethodno stekli neformalnim ili informalnim učenjem.

Programi vrednovanja namijenjeni su svim osobama koje su tijekom života, neformalnim ili informalnim učenjem, stekle određena znanja i vještine, a za to ne posjeduju dokaz o završenoj kvalifikaciji, odnosno javnu ispravu. Završetkom programa vrednovanja osobe stječu javnu ispravu koja je jednakovrijedna javnoj ispravi stečenoj programom obrazovanja.

Vrednovanjem prethodnog učenja pružaju se mogućnosti za poboljšanje stanja na globalnom tržištu rada. Pojedincu se time omogućuju bolji uvjeti zaposlenja i olakšavaju migracije što pozitivno utječe na opće životne i radne uvjete.

Važnost programa vrednovanja u kontekstu cjeloživotnog učenja prepoznata je u Europi i svijetu kao učinkovito sredstvo promocije socijalne inkluzije i jednakosti za obespravljenе ili ranjive skupine.

Programi vrednovanja osobito su korisni:

- nezaposlenim osobama
- niskoobrazovanim osobama
- osobama koje žele promijeniti karijeru
- stranim radnicima
- drugim ranjivim skupinama.

U nastavku metodologije ukratko su navedene informacije o zakonskim odredbama, mogućnostima i uvjetima provođenja vrednovanja prethodnog učenja, ishoda stručnog mišljenja Agencije i rješenja Ministarstva za izvođenje programa vrednovanja te ostale važne informacije, a koje su detaljnije opisane u **Vodiču ustanovama za obrazovanje odraslih – vrednovanje prethodnog učenja**. Također, u Vodiču se mogu pronaći ogledni primjeri programa vrednovanja, upitnika za samoprocjenu te inicijalnih upitnika. U metodologiji je veći naglasak stavljen na način izrade programa vrednovanja prethodnog učenja.

5.1. Preuvjeti za provođenje programa vrednovanja prethodnog učenja

Programi vrednovanja u skladu su s odgovarajućim standardom skupa ishoda učenja iz Registra HKO-a, a pristupnicima omogućuju vrednovanje skupova ishoda učenja koje su prethodno stekli neformalnim ili informalnim učenjem.

Moguće je izraditi i provoditi programe vrednovanja za stjecanje mikrokvalifikacija, djelomičnih i cjelovitih kvalifikacija na razinama 2, 3, 4, 4.1 i 4.2 te na razini 5 HKO-a u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje.

Programe vrednovanja donosi ustanova za obrazovanje odraslih, uz prethodno pozitivno stručno mišljenje Agencije koja može početi s radom nakon ishoda rješenja Ministarstva o izvođenju programa vrednovanja.

Programi vrednovanja izvode se na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a mogu se izvoditi i na nekom od stranih jezika, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Program vrednovanja može provoditi ustanova koja ima:

- rješenje Agencije o vrlo visokoj ili visokoj razini kvalitete rada ustanove nakon provedenog postupka vanjskog vrednovanja
- rješenje o izvođenju programa obrazovanja koji obuhvaća sve skupove ishoda učenja koje želi vrednovati i koji je ustanova provela s najmanje dvije obrazovne skupine
- stručno mišljenje Agencije o usklađenosti programa vrednovanja s odgovarajućim standardom kvalifikacije ili skupom/skupovima ishoda učenja iz Registra HKO-a, odnosno programom obrazovanja temeljem kojeg je izrađen program vrednovanja
- rješenje Ministarstva o izvođenju programa vrednovanja.

5.2. Uvjeti za pristupanje programu vrednovanja prethodnog učenja

Vrednovanju prethodnog učenja može pristupiti:

- hrvatski državljanin
- državljanin država članica Europskoga gospodarskog prostora s prebivalištem u Republici Hrvatskoj
- državljanin trećih zemalja koji ima odobren status stranca na stalnom boravku u Republici Hrvatskoj
- državljanin trećih zemalja koji ima odobren privremeni boravak u svrhu rada u Republici Hrvatskoj te osobe kojima je odobrena međunarodna i privremena zaštita.

Programom vrednovanja propisani su posebni uvjeti pristupanja za stjecanje mikrokvalifikacije (skupa ili skupova ishoda učenja) i djelomične kvalifikacije na razinama 2 do 5 HKO-a u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje, kao i za stjecanje cjelovite kvalifikacije na razini 2.

Stjecanju nove cjelovite kvalifikacije na razini 3, 4.1 ili 4.2 HKO-a koje se provode i u redovitom obrazovanju pristupa se s prethodno završenim formalnim obrazovanjem na najmanje istoj ili višoj razini ili prethodno završenim gimnazijskim programom te pod uvjetima propisanim programom, osim ako posebnim propisom nije drukčije uređeno.

Vrednovanju prethodnog učenja u svrhu stjecanja nove cjelovite kvalifikacije na razini 5 HKO-a u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje pristupa se s prethodno završenim formalnim obrazovanjem na razini 4.1 HKO-a ili više te pod uvjetima propisanim programom vrednovanja.

Pristupnik podnosi ustanovi prijavu za vrednovanje prethodnog učenja osobno u ustanovi ili elektroničkim putem.

Prijava obvezno sadrži:

- ime i prezime pristupnika
- OIB pristupnika
- datum i mjesto rođenja pristupnika
- a može sadržavati i: opis znanja i vještina koje pristupnik želi vrednovati, odnosno naziv programa vrednovanja te informaciju o razini prethodnog obrazovanja.

Nakon prijave za vrednovanje prethodnog učenja andragoški voditelj ili druga osoba koju ravnatelj ustanove odredi (u daljnjem tekstu voditelj) organizira postupak inicijalne procjene pristupnika koji se sastoji od inicijalnog intervjua te prikupljanja i uvida u dokumentaciju pristupnika.

Napomena: Preporučuje se prije inicijalnog intervjua i prikupljanja dokumentacije provesti upitnik za samoprocjenu znanja i vještina kako bi se utvrdilo ima li pristupnik minimalna znanja i vještine za pristupanje programu vrednovanja.

Dokumentacija kojom pristupnik dokazuje prethodno stečena znanja i vještine može biti:

- Javna isprava o stečenim znanjima i vještinama u formalnom programu obrazovanja
- Potvrda/uvjerenje/certifikat o trajanju i sadržaju neformalne edukacije/ osposobljavanja/usavršavanja
- Ugovor o radu na određenim poslovima
- Pisana preporuka poslodavca o stečenim znanjima i vještinama pristupnika za obavljanje određenih poslova
- Potvrda poslodavca o vrsti poslova i trajanju radnog odnosa
- Potvrda zavoda nadležnog za mirovinsko osiguranje o radno-pravnom statusu
- Potvrda o kompetencijama stečenim kroz volontiranje ili potvrda o volontiranju, iskaznica, knjižica ili drugi dokumenti koje organizator volontiranja izdaje, a mogu se smatrati potvrdom o volontiranju u skladu sa zakonom kojim se uređuje volonterstvo
- Pisana izjava pristupnika o informalno stečenim znanjima i vještinama
- Životopis pristupnika
- Foto, video i/ili audiouradci pristupnika o stečenim znanjima i vještinama na određenim poslovima
- Ostala dokumentacija kojom pristupnik dokazuje prethodno stečena znanja i vještine.

Sva prikupljena dokumentacija kao i bilješke s inicijalnog intervjua čine **osobni portfolio pristupnika**.

Na temelju inicijalne procjene pristupnika voditelj predlaže ravnatelju sastav Povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja (u daljnjem tekstu Povjerenstvo). Temeljem prijedloga voditelja ravnatelj Ustanove imenuje sastav Povjerenstva. Povjerenstvo vrši uvid u osobni portfolio pristupnika i po potrebi poziva pristupnika na razgovor nakon čega daje mišljenje ravnatelju ustanove o: prihvaćanju prijave i upućivanju pristupnika u postupak vrednovanja ili odbijanju prijave uz obrazloženje razloga odbijanja.

Temeljem dostavljenog mišljenja, ravnatelj ustanove u roku od 8 dana od dana dostave mišljenja donosi odluku o upućivanju pristupnika u postupak vrednovanja ili o odbijanju prijave.

U odluci o upućivanju pristupnika u postupak vrednovanja navode se SIU-i koji se pristupniku mogu priznati temeljem dostavljenih javnih isprava, o čemu je potrebno voditi evidenciju.

5.3. Provedba programa vrednovanja prethodnog učenja

Program vrednovanja provodi Povjerenstvo za vrednovanje prethodnog učenja koje se sastoji od najmanje triju članova koje imenuje ravnatelj ustanove, a čine ga:

- voditelj
- najmanje jedan nastavnik iz (pod)sektora
- prema potrebi jedan ili više stručnjaka iz (pod)sektora od kojih jedan može biti iz reda poslodavaca.

Postupak vrednovanja se provodi u skladu s programom vrednovanja, a o provedenom postupku vrednovanja Povjerenstvo vodi zapisnik koji je dio obvezne andragoške dokumentacije.

Vrednovanje stečenih znanja i vještina može se provoditi u učionici, u praktikumu, u simuliranim uvjetima, na radnom mjestu pristupnika i/ili u prostorima drugog gospodarskog subjekta s kojima ustanova ima sklopljen ugovor o suradnji na provođenju programa vrednovanja.

Nakon uspješno provedenog postupka vrednovanja pristupnik stječe javnu ispravu. Javna isprava stečena postupkom vrednovanja prethodno stečenih znanja i vještina jednakovrijedna je javnoj ispravi stečenoj pohađanjem programa obrazovanja.

Za stjecanje javne isprave pristupnik u postupku vrednovanja treba dokazati usvojenost svih skupova ishoda učenja propisanih programom vrednovanja.

Pristupniku koji u procesu vrednovanja ne dokaže usvojenost svih skupova ishoda učenja propisanih programom vrednovanja izdaje se potvrda kojom ustanova potvrđuje usvojenost dijela skupova ishoda učenja.

Potvrda o usvojenosti dijela skupova ishoda učenja može se koristiti kao dokumentacija u slučaju ponovljenog postupka vrednovanja ili za uključivanje u program obrazovanja.

5.4. Načini i metode vrednovanja prethodnog učenja

Vrednovanje je postupak ili niz postupaka kojima se određuje stupanj ostvarenosti postavljenih ishoda učenja definiranih pojedinim programom obrazovanja/vrednovanja. Ako su ti ishodi učenja (znanja, vještine i stavovi) stečeni neformalnim ili informalnim učenjem, najčešće kroz radno iskustvo, onda je potrebno izabrati odgovarajuću metodu vrednovanja ili više njih kako bi se osiguralo njihovo objektivno procjenjivanje.

Pri izboru metode vrednovanja treba imati u vidu da se može vrednovati ostvarenost ishoda učenja kognitivne domene (znanja), psihomotoričke domene (vještine) te afektivne domene (stavovi). Pri vrednovanju ishoda afektivne domene treba paziti da se ne vrednuju stavovi, nego argumentiranje stavova.

Kako je ranije navedeno, Povjerenstvo, između ostalog, vrši uvid u osobni portfolio pristupnika te s obzirom na prethodno stečena znanja i vještine pristupnika utvrđuje metode vrednovanja prethodnog učenja.

Metode vrednovanja koje se mogu primjenjivati u postupku vrednovanja prethodnog učenja su:

- 1. Testovi sa zadacima zatvorenog tipa/višestrukim odabirom.** Standardizirani su i pouzdani (*primjerice: standardizirani ispit iz opće zaštite na radu*), ali neprimjereni za procjenu individualnih specifičnosti pristupnika te vrednovanje složenijih ishoda učenja na višim razinama. Ograničene su korisnosti u procjeni svih ishoda prethodnog učenja, osobito stečenih praktičnih vještina.
- 2. Pisane provjere i eseji.** Pisane provjere s pitanjima otvorenog i esejskog tipa koje se vrednuju na temelju unaprijed definiranih elemenata i kriterija vrednovanja primjereni su za procjenu individualnih specifičnosti pristupnika i pogodni za vrednovanje složenih ishoda učenja na višim razinama (**primjerice: pitanja koja se odnose na dužnosti, obveze i prava radnika i poslodavaca vezano uz zaštitu na radu ili utjecaj sredstava ovisnosti na radu ili osnovna načela sprječavanja nezgoda na radu**).

3. **Razgovorne metode.** Usmena provjera znanja, provjera komunikacijskih vještina, debate i rasprave (pogodne za skupinu pristupnika) primjereni su za procjenu individualnih specifičnosti pristupnika i pogodni za vrednovanje složenih ishoda učenja na višim razinama (**primjerice: objašnjavanje principa rada motorne pile ili komunikacijske vještine s nadređenima i suradnicima u radnoj situaciji – obaranje stabla ili rasprava o važnosti zaštite okoliša u kontekstu rada motornom pilom**). Važno je da su unaprijed strukturirani i da se vrednovanje provodi na temelju unaprijed definiranih elemenata i kriterija vrednovanja. Za pouzdanost razgovornih metoda u vrednovanju ključna je stručnost osoba koje provode vrednovanje, pri čemu se podrazumijeva temeljito poznavanje ishoda učenja koji se vrednuju te dobre komunikacijske vještine.
4. **Izravna demonstracija.** To je metoda koju je najbolje primijeniti u stvarnom radnom okruženju, a pogodna je, uz vrednovanje stečenih znanja, i za vrednovanje stečenih vještina (**primjerice: Odabrati odgovarajuću rezu garnituru te izvršiti postavljanje reznog alata i zategnuti lanac. Prije pokretanja potrebno je provjeriti je li motorna pila ispravna kako bi primjena bila sigurna (pravilno postavljena vodilica, propisno zategnut lanac, ispravna kočnica lanca, čiste ručke itd.), provjeriti stanje goriva i maziva. Prilikom rušenja pripremljenog trupca motornom pilom vrši se zasjek i završni rez uz korištenje radnog alata (okretaljke, klinovi, sjekira) ili pronalaženje doznačenog stabla, provjeravanje sigurnosti u zoni sječe, čišćenje radnog mjesta, određivanje smjera rušenja stabla, određivanje smjera odstupanja uz provođenje zaštitnih mjera**). Specifičnost ove metode je ta što se njenom primjenom mogu otkriti i skrivene kompetencije (samostalnost, odgovornost, snalaženje u nepredviđenim situacijama, rješavanje nastalog problema, timski rad, suradnja...). Vrednovanje se provodi na temelju unaprijed definiranih elemenata i kriterija vrednovanja. Za primjenu ove metode potrebno je osigurati materijalna sredstva i stvarno radno okruženje za vrednovanje što povećava troškove vrednovanja.
5. **Simulacije.** Simulacija se, kao metoda vrednovanja, primjenjuje kad je izravna demonstracija u stvarnom radnom okruženju preopasna ili ju je zbog objektivnih okolnosti nemoguće osigurati (**primjerice: simulacija gašenja inicijalnog požara ili pružanja prve pomoći unesrećenom - simulacija saniranja prijeloma podlaktice i posjekotine na glavi nastalih prilikom pada grane sa stabla**). Kao metoda slična je izravnim demonstracijama, ali se provodi u simuliranim radnim situacijama, na temelju unaprijed definiranih elemenata i kriterija vrednovanja.

Već pri samoj izradi programa vrednovanja, ustanove opisuju načine i metode vrednovanja skupova ishoda učenja, ovisno o specifičnostima programa vrednovanja/skupovima ishoda učenja i pripadajućim ishodima učenja, odnosno domeni/domenama kojoj/kojima pripadaju ishodi učenja, odnosno opisuju primjer vrednovanja.

To može biti **objedinjeni zadatak** kojim se vrednuju svi skupovi ishoda učenja sadržani u programu vrednovanja ili **pojedinačni zadaci**, za svaki skup ishoda učenja zasebno.

Gdje god je to moguće, **preporuka je izraditi jedan objedinjeni zadatak** kojim će se provjeriti svi ishodi učenja jednog programa vrednovanja.

Primjerice, Programom vrednovanja prethodnog učenja za stjecanje mikrokvalifikacije rukovanje motornim pilama u šumarstvu, jednim zadatkom, u realnom radnom okruženju (u stvarnoj radnoj situaciji), izravnom demonstracijom procjenjuje se ispravnost rukovanja motornom pilom i primjena različitih tehnika obaranja stabla, kresanja grana i prepiljivanja deblovine. Istovremeno s navedenim radnjama, procjenjuje se i primjena mjera zaštite na radu. Međutim, vještine gašenja inicijalnog požara i pružanje prve pomoći unesrećenim osobama provjeravaju se i vrednuju u simuliranim radnim situacijama, kao i eventualni popravci na radnom alatu i opremi.

5.4.1 Kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja

Vrednovanje razina kompetencija (znanja, vještina, sposobnosti, samostalnosti i odgovornosti prema radu) koje je pristupnik stekao kroz neformalno i informalno učenje provodi se u skladu s programom definiranim načinima, postupcima, elementima i kriterijima vrednovanja. Dobro definirani elementi i kriteriji vrednovanja ishoda učenja osiguravaju objektivnost i transparentnost vrednovanja. Kao alat za vrednovanje, s jasno postavljenim elementima i kriterijima vrednovanja, mogu se koristiti različite kriterijske rubrike. Najčešće korištene kriterijske rubrike su analitičke i holističke. Rubrike će pristupniku omogućiti dobar uvid u ono što se od njega očekuje, a članovima povjerenstva pomoći u sastavljanju zadataka, provjeri ishoda učenja, kao i u objektivnosti vrednovanja.

Ako se radi o vrednovanju stečenih vještina, presudna je kvaliteta (točnost, preciznost, sigurnost, vrijeme, brzina). Niže su prikazani **primjeri analitičkih rubrika za vrednovanje stečenih vještina**.

ELEMENT VREDNOVANJA	KRITERIJI VREDNOVANJA		
Zamjena filtera zraka	Zamjena filtera zraka je izvedena brzo, točno i sigurno. Zamjena filtera izvršena je u predviđenom vremenu. (3 boda)	Zamjena filtera zraka je izvedena uz manju dozu nesigurnosti. Zamjena filtera izvršena je unutar predviđenog vremena. (2 boda)	Zamjena filtera zraka je izvedena uz veliku dozu nesigurnosti. Zamjena filtera izvršena je izvan predviđenog vremena. (1 bod)

ELEMENT VREDNOVANJA	KRITERIJI VREDNOVANJA		
Priprema i posluživanje barskih mješavina	Pristupnik priprema i poslužuje barske mješavine s visokim stupnjem vještine, točnosti i samopouzdanja. Koristi pravilne tehnike i slijedi recepte točno što rezultira vrhunskim pićima. Posluživanje je brzo i efikasno, uz visoku razinu prezentacije. (3 boda)	Pristupnik priprema i poslužuje barske mješavine s prosječnim stupnjem vještine. Tehnika mu je dobra i uglavnom slijedi recepte što rezultira kvalitetnim pićima. Posluživanje je dovoljno brzo i prezentacija je dobra. (2 boda)	Pristupnik priprema i poslužuje barske mješavine s osnovnim stupnjem vještine. Ima poteškoća kod pravilnog korištenja tehnika te improvizira. Recepte ne slijedi dosljedno što rezultira pićima prosječne kvalitete. Posluživanje je sporo i prezentacija je osnovna. (1 bod)

Ako se radi o vrednovanju stečenih znanja, vrednovanje treba temeljiti na identifikiranju, prepoznavanju, razlikovanju, navođenju, opisivanju, objašnjavanju, osmišljavanju, prezentiranju, analiziranju, uspoređivanju.... Niže su prikazani primjeri analitičkih rubrika za vrednovanje stečenih znanja.

ELEMENT VREDNOVANJA	KRITERIJI VREDNOVANJA	
Razlikovanje internetskih servisa i mogućnosti njihove primjene u svrhu uredskog poslovanja	U potpunosti razlikuje internetske servise i mogućnosti njihove primjene u svrhu uredskog poslovanja (2 boda)	Djelomično razlikuje internetske servise i mogućnosti njihove primjene u svrhu uredskog poslovanja (1 bod)

ELEMENT VREDNOVANJA	KRITERIJI VREDNOVANJA		
Planiranje marketinških aktivnosti	Planirane promotivne aktivnosti dobro su osmišljene i realno ostvarive te osiguravaju prezentiranje novog proizvoda putem društvenih mreža. Osmišljen je upečatljiv slogan. (3 boda)	Planirane promotivne aktivnosti uglavnom su dobro osmišljene i ostvarive te osiguravaju prezentiranje novog proizvoda putem društvenih mreža, no osmišljen slogan nije upečatljiv te ne osigurava prepoznatljivost. (2 boda)	Promotivne aktivnosti putem društvenih mreža nisu u potpunosti osmišljene, a slogan nije upečatljiv te ne osigurava prepoznatljivost. (1 bod)

Ako se vrednuje argumentiranje stavova, u obzir treba uzeti sposobnost prepoznavanja i izdvajanja relevantnih argumenata u ispravnom kontekstu, bez predrasuda i generaliziranja, u skladu s vlastitim ponašanjem, iznesenim tvrdnjama i predloženim dokazima. Niže je prikazan **primjer analitičke rubrike za vrednovanje argumentiranja stavova**.

ELEMENT VREDNOVANJA	KRITERIJI VREDNOVANJA		
Argumentiranje stavova	Stavovi su jasno izraženi i uspješno argumentirani u usmenom i pisanom obliku. Iznesene su jasne ključne tvrdnje i primjeri u ispravnom kontekstu, bez generaliziranja. (3 boda)	Stavovi su nedvosmisleno argumentirani u usmenom i pisanom obliku, ali primjeri nisu potpuno odgovarajući. Iznesene ključne tvrdnje su općenite i nedovoljno jasne. (2 boda)	Stavovi su nedovoljno argumentirani. Nije iznesena jasna ključna tvrdnja. (1 bod)

Kako je ranije navedeno, Povjerenstvo, između ostalog, vrši uvid u osobni portfolio pristupnika te s obzirom na njegova prethodno stečena znanja i vještine te specifičnosti programa vrednovanja, utvrđuje mjesto i trajanje vrednovanja prethodnog učenja, uzimajući u obzir odabrane načine i metode vrednovanja opisane u programu.

Trajanje postupka vrednovanja za neke programe vrednovanja ovise o vremenskim uvjetima te dobu godine u kojem se obavljaju određeni poslovi, što je specifično za

kvalifikacije u podsektoru poljoprivrede, ali i šumarstvo. Proces vrednovanja u određenim vremenskim okvirima, odnosno njegovo trajanje, ovisi o sezonskim poslovima kao što su sjetva, žetva, branje voća i povrća, sječa stabala ili cijeli ciklus proizvodnje meda (pčelarenja).

Konkretni primjeri radnih zadataka u postupku vrednovanja nalaze se u oglednim programima vrednovanja.

Tijekom postupka vrednovanja članovi povjerenstva pristupniku mogu dati dodatne upute (maksimalno 2 puta), no ne smiju mu davati rješenja niti pomagati prilikom izvršenja zadataka.

Preporučuje se vrednovanje prethodnog učenja provesti prema unaprijed definiranim jasnim kriterijima vrednovanja koji se raspisuju u radnom listu.

Preporuka je da radni list izradi Povjerenstvo za vrednovanje prethodnog učenja.

U radnom listu se navode:

- zadaci
- vremenski okvir
- popis potrebne opreme i materijala
- elementi i kriteriji vrednovanja specifični za pojedine skupove ishoda učenja prema kojima se vrednovanje provodi
- podaci o uspjehu po pojedinom elementu vrednovanja.

Radni list se prilaže zapisniku koji je dio obvezne andragoške dokumentacije.

6. Sastavnice programa vrednovanja prethodnog učenja

Program vrednovanja prethodnog učenja izrađuje se na temelju odgovarajućeg programa obrazovanja iz kojeg se preuzimaju kompetencije i skupovi ishoda učenja, a u skladu s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a.

Program vrednovanja (Prilog 1) čine četiri cjeline: Opći dio, Program vrednovanja, Uvjeti za ostvarivanje programa, Literatura i drugi izvori (*prikazani u tablici 3*).

CJELINA	SASTAVNICE
Opći dio	Opći podaci o programu vrednovanja prethodnog učenja
	• sektor kojem pripada kvalifikacija ili pojedinačni skup/skupovi ishoda učenja iz Registra HKO-a koji se programom stječe(u) • naziv programa vrednovanja • vrsta programa • predlagatelj programa vrednovanja prethodnog učenja
	Dokumenti na temelju kojih je izrađen program vrednovanja prethodnog učenja
Program vrednovanja	• naziv Standarda zanimanja; razina zanimanja; datum valjanosti; naziv Skupa kompetencija • kompetencije iz odgovarajućeg Skupa kompetencija • naziv Standarda kvalifikacije; razina kvalifikacije, datum valjanosti • skupovi ishoda učenja (SIU) • razina SIU • obujam u CSVET/HROO bodovima • preporučeni načini praćenja kvalitete i uspješnosti provedbe programa • uvjeti za pristupanje programu vrednovanja • uvjet stjecanja programa vrednovanja (završetka programa)
	• cilj (opis) programa vrednovanja • naziv modula; skup ishoda učenja; ishodi učenja • način i primjer vrednovanja skupova ishoda učenja • primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja • prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom

Uvjeti za ostvarivanje programa	• kvalifikacije članova Povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja • materijalni uvjeti i okruženje koji su potrebni za izvedbu programa vrednovanja
Literatura i drugi izvori	• literatura i drugi izvori pripreme za program vrednovanja

Tablica 3: Cjeline i sastavnice Programa vrednovanja

6.1. Opći dio

Sastavnice programa vrednovanja u Općem dijelu u cijelosti se preuzimaju iz odgovarajućeg programa obrazovanja.

Svaka sastavnica prikazana je na primjeru Programa vrednovanja za stjecanje mikro kvalifikacije rukovanje motornim pilama u šumarstvu.

6.1.1. Sektor kojemu pripada kvalifikacija / skup(ovi) ishoda učenja^{*11}

PODACI O PROGRAMU VREDNOVANJA ZA STJECANJE MIKROKVALIFIKACIJE	
Sektor	Šumarstvo i drvna tehnologija

U ovom dijelu obrasca Programa vrednovanja upisuje se naziv sektora kojemu pripada kvalifikacija. Prema Zakonu o obrazovanju odraslih sektor je skupina kvalifikacija jednog obrazovnog područja i zanimanja koja koriste ishode učenja tih kvalifikacija na radnim mjestima. Nazivi sektora uređeni su Pravilnikom o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, 96/2021).

¹¹ *Prema programu obrazovanja za koji je ustanova dobila stručno mišljenje Agencije i rješenje Ministarstva te ga je provela s najmanje dvije obrazovne skupine.

6.1.2. Naziv programa vrednovanja*

PODACI O PROGRAMU VREDNOVANJA ZA STJECANJE MIKROKVALIFIKACIJE	
Naziv programa	Program vrednovanja za stjecanje mikrokvalifikacije rukovanje motornim pilama u šumarstvu

Nazivi programa vrednovanja za cjelovite, djelomične kvalifikacije i mikrokvalifikacije trebaju biti isti/odgovarati nazivima odobrenih programa obrazovanja koji sadrži sve skupove ishoda učenja koji se žele vrednovati, odnosno koji imaju pozitivno stručno mišljenje Agencije, kao i rješenje Ministarstva.

6.1.3. Vrsta programa *

Vrsta programa	osposobljavanje
----------------	-----------------

Prema odgovarajućem programu obrazovanja navodi se vrsta programa: *osposobljavanje, usavršavanje ili strukovno specijalističko usavršavanje.*

6.1.4. Predlagatelj programa vrednovanja*¹²

Predlagatelj	Naziv ustanove	
	Adresa	

Predlagatelj programa vrednovanja je ustanova za obrazovanje odraslih koja ima rješenje o izvođenju programa obrazovanja koji obuhvaća sve skupove ishoda učenja koje želi vrednovati i koji je ustanova provela s najmanje dvije obrazovne skupine te rješenje Agencije o vrlo visokoj ili visokoj razini kvalitete. U obrazac se upisuju opći podatci predlagatelja: naziv ustanove ili pravne osobe i adresa sjedišta.

¹² Prema programu obrazovanja za koji je ustanova dobila stručno mišljenje Agencije i rješenje Ministarstva te ga je provela s najmanje dvije obrazovne skupine.

6.1.5. Naziv Standarda zanimanja i naziv Skupa kompetencija*

Dokumenti na temelju kojih je izrađen program vrednovanja prethodnog učenja	
Naziv Standarda zanimanja (poveznica); datum/i njegove/njihove valjanosti u Registru HKO-a; Naziv Skupa kompetencija (poveznica)	Kompetencije iz odgovarajućeg Skupa kompetencija
SZ Šumarski tehničar/Šumarska tehničarka https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/196 Vrijedi do: 31. 12. 2026. SKOMP 1: Postupci sječe stabala i izrade drvnih sortimenata https://hko.srce.hr/registar/skup-kompetencija/detalji/1700 SKOMP 2: Poslovna dokumentacija u šumarstvu https://hko.srce.hr/registar/skup-kompetencija/detalji/1694 SKOMP 3: Poslovna komunikacija u šumarstvu https://hko.srce.hr/registar/skup-kompetencija/detalji/1695 SZ Šumarski radnik/Šumarska radnica https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/70 Vrijedi do: 31. 12. 2025. SKOMP 1: Priprema rada i radnog mjesta (alata, opreme, strojeva, potrošnog materijala) https://hko.srce.hr/registar/skup-kompetencija/detalji/599	1. Preuzeti radni nalog i upute od nadređenih 2. Pripremiti alate, radne strojeve i opremu za sječu stabala prema radnom nalogu 3. Identificirati i prijaviti eventualne nedostatke i kvarove na strojevima i alatima nadređenima 4. Pronaći stablo doznačeno za sječu 5. Očistiti prostor oko stabla radi sigurnog rada 6. Procijeniti potencijalno opasne situacije za sigurno rušenje stabla 7. Rukovati strojevima i alatima za rušenje stabala (motorne pile, sjekire, okretaljke, klinovi) 8. Srušiti stablo na siguran i učinkovit način 9. Osloboditi uklješteno (viseće) stablo pod nadzorom nadređene osobe 10. Pripremiti alate, radne strojeve i opremu za izradu drvnih sortimenata prema radnom nalogu 11. Obaviti prikrajanje sukladno normama 12. Rukovati strojevima i ručnim alatima za izradu drvnih sortimenata (motorne pile, okretaljka, sjekira) 13. Okresati grane i obraditi srušeno stablo 14. Izvršiti manje popravke radnih strojeva i alata u skladu sa svojim ovlastima 15. Primijeniti mjere zaštite na radu pri rukovanju strojevima i alatima za rušenje stabala 16. Primijeniti mjere zaštite na radu pri rukovanju strojevima i alatima koji se koriste u izrađivanju drvnih sortimenata

SKOMP 2: Operativni radovi na sječi stabala i izradi drvnih sortimenata https://hko.srce.hr/registar/skup-kompetencija/detalji/602 SKOMP 3: Zaštita na radu u šumarstvu https://hko.srce.hr/registar/skup-kompetencija/detalji/606 SKOMP 4: Rukovanje i upravljanje strojevima, uređajima i alatima u šumarstvu https://hko.srce.hr/registar/skup-kompetencija/detalji/607	17. Koristiti zaštitnu opremu pri izvođenju poslova na sječi stabala 18. Komunicirati sa sjekačima i nadređenima 19. Pružiti samopomoć i prvu pomoć u slučaju potrebe 20. Provoditi mjere zaštite na radu i zaštite zdravlja tijekom gašenja šumskog požara
--	---

U ovom dijelu programa vrednovanja navode se relevantni dokumenti na temelju kojih je izrađen program vrednovanja prethodnog učenja: standard/i zanimanja i skupovi kompetencija, datum valjanosti iz Registra HKO-a te kompetencije iz odgovarajućeg skupa kompetencija.

Datumi valjanosti dokumenata bitni su zbog propisane obveze ustanova za obrazovanje odraslih za usklađivanjem programa vrednovanja s važećim standardom kvalifikacije u roku od šest mjeseci, sukladno stavku 7., članka 12. Zakona o obrazovanju odraslih.

6.1.6. Naziv Standarda kvalifikacije i skupovi ishoda učenja^{*13}

Naziv Standarda kvalifikacije (poveznica); datum/i njegove/njihove valjanosti u Registru HKO-a	Skupovi ishoda učenja (poveznice)	Razina SIU	Obujam u CSVET/ HROO bodovima
SK Šumarski tehničar https://hko.srce.hr/registar/standard-kvalifikacije/detalji/108 Vrijedi do: 31. 12. 2027.	SIU 1: Zaštita na radu u šumarstvu https://hko.srce.hr/registar/skup-ishoda-ucenja/detalji/3267 Vrijedi do: 31. 12. 2027.	4	2
	SIU 2: Motorne pile u šumarstvu https://hko.srce.hr/registar/skup-ishoda-ucenja/detalji/10185	3	2

¹³ *Prema programu obrazovanja za koji je ustanova dobila stručno mišljenje Agencije i rješenje Ministarstva te ga je provela s najmanje dvije obrazovne skupine.

	SIU 3: Tehnike rada motornom pilom pri sječi stabala i izradi drvnih sortimenata https://hko.srce.hr/registar/skup-ishoda-ucenja/detalji/3319 Vrijedi do: 31. 12. 2027.	4	3
Ukupno CSVET bodova:			7 CSVET

U ovom dijelu obrasca navode se nazivi i poveznice standarda kvalifikacija iz Registra HKO-a, razina kvalifikacije, datumi njihove valjanosti, skupovi ishoda učenja s pripadajućim poveznicama, razina SIU-a te obujam u CSVET/HROO bodovima.

Standard kvalifikacije uključuje sve podatke potrebne za određivanje razine, obujma i profila kvalifikacije, kao i podatke koji su potrebni za osiguravanje i unaprjeđenje kvalitete standarda kvalifikacije, a temelji se na ishodima učenja koji su grupirani u skupove ishoda učenja.

Skup ishoda učenja sastavni je dio svakog standarda kvalifikacije. Za svaki preuzeti skup ishoda učenja navodi se isti naziv kao i u Registru HKO-a/Podregistru standarda kvalifikacija. Popunjava se onoliko puta koliko je skupova ishoda učenja u modulu.

U obrascu se za svaki skup ishoda učenja navodi i obujam. Obujam programa vrednovanja određen je ukupnim obujmom svih skupova ishoda učenja upisanih u Registru HKO-a na kojima se program temelji. Navedeni primjer pokazuje ukupni obujam od 7 CSVET bodova koji se dobije zbrojem obujma 3 skupa ishoda učenja iz programa vrednovanja.

6.1.7. Preporučeni načini praćenja kvalitete i uspješnosti provedbe programa

Preporučeni načini praćenja kvalitete i uspješnosti provedbe programa	U procesu praćenja kvalitete izrade i uspješnosti provedbe programa vrednovanja primjenjuju se sljedeće aktivnosti: - anonimno anketiranje pristupnika o provođenju programa vrednovanja prethodnog učenja, strategijama podrške pristupnicima, unaprjeđenju postupka vrednovanja, uvjetima provedbe postupka vrednovanja te komunikaciji s članovima Povjerenstva - anonimno anketiranje članova Povjerenstva o istim pitanjima kao u prethodnoj stavci - analiza uspjeha pristupnika, transparentnosti i objektivnosti vrednovanja skupova ishoda učenja - analiza trenutnih materijalnih i kadrovskih uvjeta potrebnih za provedbu postupka vrednovanja (stanje postojeće opreme i potrebe za novom opremom, kadrovima i odgovarajućom literaturom); čime se dobiva pregled uspješnosti provedbe programa vrednovanja te kvalitete rada članova Povjerenstva i materijalnih uvjeta za provedbu programa vrednovanja.
--	--

U ovom dijelu navodi se proces praćenja kvalitete izrade i uspješnosti provedbe programa vrednovanja unutar ustanove. Samovrednovanje može uključivati:

- analizu usklađenosti programa vrednovanja s valjanom metodologijom izrade programa
- provjeru postojanja rješenja za izvođenje programa vrednovanja
- provjeru usklađenosti odgovarajućih kompetencija i skupovima ishoda učenja s važećim standardom zanimanja i standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a
- provjeru transparentnosti i objektivnosti u postupku vrednovanja skupova ishoda učenja
- provjeru zadovoljstva pristupnika, poslodavaca i ostalih dionika u provedbi programa vrednovanja.

Kao alati mogu se koristiti:

- fokus-grupe
- anonimno anketiranje pristupnika
- anonimno anketiranje članova Povjerenstva
- analiza uspješnosti pristupnika, transparentnosti i objektivnosti vrednovanja skupova ishoda učenja
- analiza trenutnih materijalnih i kadrovskih uvjeta potrebnih za provedbu programa vrednovanja (stanje postojeće opreme i potrebe za novom opremom, kadrovima i odgovarajućom literaturom).

6.1.8. Uvjeti za pristupanje programu vrednovanja^{*14}

Uvjeti za pristupanje programu vrednovanja:	- posjedovanje cjelovite kvalifikacije na razini 1 (završena osnovna škola) - liječničko uvjerenje medicine rada za rukovanje motornim pilama u šumarstvu - minimalno 18 godina starosti
--	--

Uvjeti za pristupanje programu vrednovanja utvrđuju se prema uvjetima propisanim standardom kvalifikacije, odnosno programom obrazovanja i *Pravilniku o načinu prijave i provođenja vrednovanja prethodnog učenja*, a u skladu sa specifičnostima programa vrednovanja.

Programima vrednovanja za stjecanje cjelovite kvalifikacije na razini 3, 4.1 i 4.2 koja se provodi i u redovitom obrazovanju mogu pristupiti osobe s prethodno završenim formalnim obrazovanjem na najmanje istoj ili višoj razini u istom (pod)sektoru ili prethodno završenim gimnazijskim programom te pod uvjetima propisanim programom, osim ako posebnim propisom nije drukčije uređeno.

Vrednovanju prethodnog učenja za stjecanje nove cjelovite kvalifikacije na razini 5 HKO-a u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje pristupa se s prethodno završenim formalnim obrazovanjem na razini 4.1 HKO-a ili više te pod uvjetima propisanim programima vrednovanja.

6.1.9. Uvjeti stjecanja programa vrednovanja (završetka programa)

Uvjeti stjecanja programa vrednovanja (završetka programa) / dijela skupova ishoda učenja:	- stečenih 7 CSVET bodova - uspješno proveden postupak vrednovanja - provodi se provjerom vještina rukovanja i održavanja motornih pila u šumarstvu, pravilnom primjenom mjera zaštite na radu te korištenjem osobnih zaštitnih sredstava. Provjera prepoznavanja potencijalnih izvora požara i postupanja u slučaju požara te pružanja prve pomoći provodi se demonstracijom temeljem unaprijed određenih kriterija vrednovanja. - o postupku vrednovanja vodi se zapisnik i provodi ga minimalno tročlano povjerenstvo. Svakom pristupniku nakon uspješno provedenog postupka vrednovanja izdaje se uvjerenje o programu vrednovanja za stjecanje mikrokvalifikacije za rukovanje motornim pilama u šumarstvu.
---	--

¹⁴ Prema programu obrazovanja za koji je ustanova dobila stručno mišljenje Agencije i rješenje Ministarstva te ga provela s najmanje dvije obrazovne skupine.

Uvjet završetka programa vrednovanja za cjelovite, djelomične kvalifikacije i mikrokvalifikacije je usvojenost svih skupova ishoda učenja propisanih programom vrednovanja.

U ovom dijelu obrasca navodi se i način vrednovanja stečenih ishoda učenja: usmena i/ili pisana provjera znanja, provjera praktičnih vještina u radnim uvjetima, provjera vještina pristupnika u projektnim i/ili problemskim zadacima u simuliranim uvjetima i sl., a temeljem unaprijed određenih kriterija vrednovanja postignuća.

Navode se informacije o tome da program vrednovanja provodi minimalno tročlano povjerenstvo koje o tome vodi zapisnik te informacije o uvjerenju koje se izdaje ako pristupnik dokaže usvojenost svih skupova ishoda učenja.

6.2. Program vrednovanja

U ovom dijelu obrasca iz programa obrazovanja preuzimaju se sljedeće sastavnice: cilj (opis) programa vrednovanja te moduli i skupovi ishoda učenja.

Ustanova samostalno izrađuje način i primjer vrednovanja skupa ishoda učenja te prilagodbu provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom.

6.2.1. Cilj (opis) programa vrednovanja^{*16}

Cilj (opis) programa vrednovanja	Programom vrednovanja prethodnog učenja procjenjuje se ispravnost rukovanja motornom pilom te odabir i primjena različitih tehnika obaranja stabla, kresanja grana i prepiljivanja deblovin. Istovremeno s navedenim radnjama procjenjuje se i primjena mjera zaštite na radu. Simulirane situacije omogućuju vrednovanje vještina gašenja inicijalnog požara i pružanje prve pomoći unesrećenim osobama.
---	---

Cilj programa vrednovanja opisuje kompetencije programa vrednovanja koje će pristupnici programom vrednovanja dokazati kroz zadatak/zadatke koji će obuhvatiti sve skupove ishoda učenja.

¹⁶ Prema programu obrazovanja za koje je ustanova dobila stručno mišljenje Agencije i rješenje Ministarstva te ga provela s najmanje dvije obrazovne skupine.

6.2.2. Moduli i skupovi ishoda učenja¹⁵

Redni broj	Naziv modula	Skup ishoda učenja	Ishodi učenja
1.	ZAŠTITA NA RADU U ŠUMARSTVU	SIU 1: Zaštita na radu u šumarstvu	1. Kreirati listu dužnosti, prava i obveza radnika i poslodavaca u provedbi i primjeni mjera zaštite na radu u šumarstvu 2. Analizirati osnovna načela sprječavanja nezgoda na radu 3. Utvrditi izvore opasnosti i mjere zaštite na radnom mjestu 4. Prosuditi koja sredstva ovisnosti mogu utjecati na rad radnika 5. Koristiti odgovarajuća sredstva zaštite na radu pri izvođenju radova u šumarstvu 6. Demonstrirati pružanje prve pomoći unesrećenom 7. Simulirati gašenje inicijalnog požara pod nadzorom uz korištenje zaštitne opreme
2.	RUKOVANJE MOTORNOM PILOM	SIU 2: Motorne pile u šumarstvu	1. Razlikovati vrste motornih pila u šumarstvu 2. Objasniti princip rada motornih pila 3. Pokazati osnovne dijelove motornih pila 4. Opisati primjenu motornih pila u šumarstvu 5. Demonstrirati postupke čišćenja, podmazivanja i održavanja motorne pile 6. Izmijeniti radni alat motorne pile 7. Pripremiti motornu pilu za rad na siguran način 8. Otkloniti manji kvar ili zastoj u radu na stroju 9. Rukovati motornom pilom i alatima za rušenje stabla (sjekira, okretaljke, klinovi) na siguran način
		SIU 3: Tehnike rada motornom pilom pri sječi stabala i izradi drvnih sortimenata	1. Pripremiti osobnu zaštitnu opremu, alate i strojeve za rad 2. Pronaći stablo doznačeno za sječu 3. Odrediti smjer rušenja i smjer odstupanja stabla prilikom obaranja 4. Izvesti obaranje odabranog stabla motornom pilom pod nadzorom uz primjenu mjera zaštite na radu 5. Izvesti kresanje grana u kontroliranim uvjetima uz primjenu odgovarajućih mjera zaštite na radu

¹⁵ Prema programu obrazovanja za koji je ustanova dobila stručno mišljenje Agencije i rješenje Ministarstva te ga provela s najmanje dvije obrazovne skupine.

Naziv modula

Nazivi modula jednaki su nazivima modula odgovarajućeg programa obrazovanja, a nastaju kombiniranjem više skupova ishoda učenja te trebaju transparentno sadržavati sažetu informaciju iz koje se može iščitati koje se kompetencije stječu njegovim završetkom. Naziv modula trebao bi ukazivati na određeni ključni(e) posao/poslove.

Skup ishoda učenja

Za svaki preuzeti skup ishoda učenja, koji je sastavni dio modula, navodi se isti naziv kao i u Registru HKO-a/Podregistru standarda kvalifikacija. Popunjava se onoliko puta koliko je skupova ishoda učenja u modulu.

Ishodi učenja

Za svaki, pojedinačno prikazan preuzeti skup ishoda učenja iz Registra HKO-a/Podregistra standarda kvalifikacija, koji je sastavni dio modula, navode se svi ishodi učenja koji su dio tog skupa ishoda učenja, i to istim redoslijedom. Ishodi učenja, koji su dio skupa ishoda učenja, navedeni su na najnižoj razini usvojenosti koja se očekuje vrednovanjem prethodnog učenja pristupnika.

6.2.3. Načini i primjer vrednovanja skupova ishoda učenja

U ovom dijelu obrasca navode se načini i primjeri vrednovanja prethodnog učenja. Vrednovanje se može provoditi na način da se svaki skup ishoda učenja vrednuje zasebno ili se istovremeno vrednuju svi SIU-i.

Načini i primjer vrednovanja programa prethodnog učenja

Objedinjeni zadatak kojim se vrednuju svi skupovi ishoda učenja

Radna situacija: Na šumskom radilištu izvodi se sječa doznačenog stabla i prepiljivane deblovine u trupce.

Radni zadatak:

Dolaskom na šumsko radilište pristupnik provodi sve pripremne radnje nužne za rad motornom pilom na siguran način. Priprema radne alate, zaštitne naprave na stroju i sredstva osobne zaštite. Zatim pronalazi doznačeno stablo za sječu. Provjerava sigurnost u zoni sječe te čisti radno mjesto od potencijalnih izvora opasnosti. Određuje smjer rušenja doznačenog stabla te određuje smjer odstupanja i čisti odstupnicu. Priprema stablo za rušenje i prema potrebi vrši osiguranje stabla. Pristupnik odabire tehniku rušenja stabla, izrađuje i provjerava zasjek, vrši potpiljivanje i izrađuje potpiljak uz istovremeno pravilno korištenje klinova. Na srušenom stablu izvodi kresanje grana uz prethodnu provjeru sigurnosti radnog prostora i uz prethodni odabir tehnike kresanja. Zatim vrši prepiljivanje deblovine u trupce.

Pristupnik tehniku rada prilagođava svakoj vrsti i konkretnom stablu te sastojinskim uvjetima.

Pojedinačni zadaci kojima se vrednuje svaki skup ishoda učenja zasebno

Simulirana radna situacija A:

Prilikom startanja motorna pila loše radi (smanjena snaga motora) ili ne radi uopće. Razlog je oštećen filter zraka.

Radni zadatak:

Zamjena filtera zraka.

Simulirana radna situacija B:

Tijekom sječe došlo je do pada grane sa stabla pri čemu kolega sjekač zadobiva prijelom podlaktice i posjekotinu na glavi.

Radni zadatak:

Demonstracija postupka prve pomoći - saniranje prijeloma podlaktice i posjekotine na glavi do dolaska stručne osobe

Simulirana radna situacija C:

Neopreznim bacanjem opuška cigarete dolazi do pojave zapaljenja niskog raslinja i mogućeg širenja požara.

Radni zadatak:

Demonstracija gašenja inicijalnog požara.

Napomena: Teorijska znanja (primjerice: izvori opasnosti na radnom mjestu i mjere zaštite, prava i obveze radnika i poslodavca i dr.) provjeravaju se tijekom izvedbe radnog zadatka u realnom radnom okruženju (na šumskom radilištu).

Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom

-

U prethodno navedenom primjeru opisan je objedinjeni zadatak (jer se radi o kraćem programu vrednovanja) kojim se vrednuju svi skupovi ishoda učenja programa vrednovanja, odnosno naveden je konkretan primjer vrednovanja te opis načina vrednovanja.

U opisu objedinjenog zadatka potrebno je detaljno razraditi radnu situaciju i/ili projektni zadatak kojim se vrednuju svi skupovi ishoda učenja unutar modula.

Zadana radna situacija i/ili projektni zadatak treba biti postavljen/a tako da se tijekom njegove provedbe može provjeriti posjedovanje odgovarajućih skupova ishoda učenja, temeljem unaprijed dogovorenih kriterija vrednovanja.

Osim vrednovanja putem objedinjenog zadatka moguće je pojedinačno vrednovati

svaki skup ishoda učenja, ovisno o vrsti programa i već ranije pristupniku priznatim skupovima ishoda učenja.

U opisu pojedinačnog zadatka potrebno je detaljno razraditi radnu situaciju i/ili projektni zadatak kojim se vrednuju svi ishodi učenja unutar navedenog skupa ishoda učenja. Zadana radna situacija i/ili projektni zadatak treba biti postavljen/a tako da se tijekom njegove provedbe može provjeriti posjedovanje odgovarajućih ishoda učenja, temeljem unaprijed dogovorenih kriterija vrednovanja.

6.2.4. Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja

U ovom dijelu obrasca navodi se primjer i kriteriji vrednovanja, a navode se onoliko puta koliko ima objedinjenih ili pojedinačnih zadataka.

Potrebno je navesti naziv modula i skupa ishoda učenja na koji se odnosi primjer vrednovanja, bilo da se radi o objedinjenom ili pojedinačnom zadatku, te se detaljno opisati kriterije vrednovanja skupa/ova ishoda učenja koji se zadatkom vrednuju.

U nastavku je naveden primjer i kriteriji vrednovanja za svaki skup ishoda učenja zasebno.

MODUL		ZAŠTITA NA RADU U ŠUMARSTVU	
Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja		SIU 1: Zaštita na radu u šumarstvu	
Primjer vrednovanja: demonstracija pružanja prve pomoći unesrećenoj osobi Ispitivač vrednuje ishod učenja u simuliranoj radnoj situaciji uz pomoć unaprijed definiranih elemenata i kriterija vrednovanja:			
ELEMENTI VREDNOVANJA		KRITERIJI VREDNOVANJA	
Provjera sigurnosti pristupa	Provjera sigurnosti pristupa napravljena je točno, brzo i svrsishodno (5 bodova)	Provjera sigurnosti pristupa napravljena je većim dijelom točno, uz manji broj nepotrebnih radnji (3 boda)	Provjera sigurnosti pristupa napravljena je manjim dijelom točno i uz nepotrebne radnje (1 bod)

Procjena stanja unesrećene osobe	<i>U potpunosti točno opisan i izvršen primarni i sekundarni pregled</i> (5 bodova)	<i>U većoj mjeri točno opisan i izvršen primarni i sekundarni pregled</i> (3 boda)	<i>Uz dosta pogrešaka opisan i izvršen primarni i sekundarni pregled</i> (1 bod)
Demonstracija saniranja prijeloma podlaktice (prva pomoć)	<i>U potpunosti točno opisan postupak pružanja prve pomoći, ispravno i uredno demonstriran postupak saniranja prijeloma podlaktice</i> (5 bodova)	<i>U većoj mjeri točno opisan postupak pružanja prve pomoći, ispravno i uz malu dozu nesigurnosti demonstriran postupak saniranja prijeloma podlaktice</i> (3 boda)	<i>Uz dosta pogrešaka opisan postupak pružanja prve pomoći, demonstracija saniranja prijeloma podlaktice i posjekotine glave izvedena nesigurno i neuredno</i> (1 bod)
Demonstracija saniranja ozljede glave (prva pomoć)	<i>U potpunosti točno opisan postupak pružanja prve pomoći, ispravno i uredno demonstriran postupak saniranja ozljede glave</i> (5 bodova)	<i>U većoj mjeri točno opisan postupak pružanja prve pomoći, ispravno i uz malu dozu nesigurnosti demonstriran postupak saniranja ozljede glave</i> (3 boda)	<i>Uz dosta pogrešaka opisan postupak pružanja prve pomoći, demonstriranje saniranja ozljede glave izvedeno nesigurno i neuredno</i> (1 bod)

Napomena: Pristupnik treba dokazati usvojenost ishoda učenja, odnosno ostvariti minimalno 14 bodova (70 %) od ukupnog broja bodova.

Primjer vrednovanja: demonstracija gašenja inicijalnog požara

ELEMENTI VREDNOVANJA	KRITERIJI VREDNOVANJA		
Demonstriranje gašenja požara	<i>Odabir sredstava za gašenje požara, tehnika rada i brzina gašenja požara izvedeni su u potpunosti točno, brzo i uspješno. Požar je ugašen u predviđenom vremenu.</i> (5 bodova)	<i>Odabir sredstava za gašenje požara je točan. Tehnika rada i brzina gašenja izvedeni su uz manju dozu nesigurnosti. Požar je ugašen unutar predviđenog vremena.</i> (3 boda)	<i>Odabir sredstava za gašenje požara nije točan. Tehnika rada i brzina gašenja izvedeni su uz veliku dozu nesigurnosti. Požar je ugašen izvan predviđenog vremena.</i> (1 bod)

Napomena: Pristupnik treba ostvariti minimalno 3 boda za prolazak ovog ishoda učenja.

Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom

-

MODUL	RUKOVANJE MOTORNOM PILOM		
Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja	SIU 2: Motorne pile u šumarstvu		
Primjer vrednovanja (pripremnih radnji za rad s motornom pilom na siguran način): - pravilno montiranje vodilice i lanca - ispravno podešavanje vodilice i lanca - pravilna provjera kočnice lanca - pravilno provjeravanje spremnika za gorivo i prema potrebi dolijevanje - pravilno provjeravanje spremnika za ulje i prema potrebi dolijevanje - ispravno podmazivanje motorne pile - ispravno čišćenje motorne pile - pravilno startanje pile i provjera rada - pravilno rukovanje alatima za rušenje stabla Napomena: sve radnje trebaju biti izvedene točno.			
Primjer vrednovanja: zamjena filtera zraka			
ELEMENTI VREDNOVANJA	KRITERIJI VREDNOVANJA		
Zamjena filtera zraka	<i>Zamjena filtera zraka je izvedena brzo, točno i sigurno. Zamjena filtera izvršena je u predviđenom vremenu.</i> (5 bodova)	<i>Zamjena filtera zraka je izvedena uz manju dozu nesigurnosti. Zamjena filtera izvršena je unutar predviđenog vremena.</i> (3 boda)	<i>Zamjena filtera zraka je izvedena uz veliku dozu nesigurnosti. Zamjena filtera izvršena je izvan predviđenog vremena.</i> (1 bod)
Napomena: Pristupnik treba ostvariti minimalno 3 boda prema kriterijskoj tablici.			
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom			
-			

Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja

SIU 3: Tehnike rada motornom pilom pri sječi stabala i izradi drvnih sortimenata

Elementi vrednovanja (rukovanja motornom pilom pri sječi stabala i izradi drvnih sortimenata u stvarnim radnim situacijama) temeljem sljedećih elemenata:

- pravilno držanje motorne pile
- pravilan položaj tijela
- pravilno montiranje vodilice i lanca
- ispravno podešavanje vodilice i lanca
- ispravno provjeravanje spremnika za gorivo
- ispravno provjeravanje spremnika za ulje
- provjeravanje ispravnosti motorne pile
- pravilna primjena osobnih zaštitnih sredstava
- pronalaženje doznačenog stabla
- provjeravanje sigurnosti u zoni sječe
- čišćenje radnog mjesta
- pravilno određivanje smjera rušenja stabla
- pravilno određivanje smjera odstupanja uz provođenje zaštitnih mjera
- pravilna obrada stabla za rušenje
- pravilan izbor tehnike rušenja stabla
- pravilna izrada zasjeka i provjera smjera zasjeka
- ispravna prelomnica
- postupak potpiljivanja i izrada potpiljka uz pravilno korištenje klinova
- pravilan izbor i izvedba tehnike kresanja uz provjeru sigurnosti radnog prostora
- pravilan odabir i izvedba tehnike prepiljivanje deblovine uz pravilnu procjenu moguće napetosti debla

Primjer vrednovanja: Priprema za rad motornom pilom i rušenje stabla

ELEMENTI VREDNOVANJA	KRITERIJI VREDNOVANJA		
Položaj tijela i držanje motorne pile	<i>Položaj tijela je ispravan. Motorna pila se drži sigurno, u ispravnom položaju u odnosu na položaj tijela.</i> (5 bodova)	<i>Položaj tijela je uz manje nedostatke. Kod držanja motorne pile uočavaju se manje nesigurnosti.</i> (3 boda)	<i>Položaj tijela i držanje motorne pile su uz veće nedostatke i veću nesigurnost.</i> (1 bod)
Montiranje i podešavanje vodilice i lanca	<i>Montiranje i podešavanje vodilice i lanca izvedeni su točno i sigurno, u predviđenom vremenu.</i> (5 bodova)	<i>Montiranje i podešavanje vodilice i lanca izvedeni su uz manje nesigurnosti, ali u predviđenom vremenu.</i> (3 boda)	<i>Montiranje i podešavanje vodilice i lanca izvedeni su uz veliku dozu nesigurnosti i izvan predviđenog vremena.</i> (1 bod)
Provjeravanje spremnika za gorivo i spremnika za ulje	<i>Provjeravanje spremnika za gorivo i spremnika za ulje izvršeno je na vrijeme i na ispravan način.</i> (5 bodova)	<i>Provjeravanje spremnika za gorivo i spremnika za ulje izvršeno je na vrijeme ali uz manje nedostatke.</i> (3 boda)	<i>Provjeravanje spremnika za gorivo i spremnika za ulje nije izvršeno na vrijeme.</i> (1 bod)
Provjeravanje ispravnosti motorne pile	<i>Provjeravanje ispravnosti motorne pile izvedeno je u potpunosti.</i> (5 bodova)	<i>Provjeravanje ispravnosti motorne pile izvedeno je uz manje propuste.</i> (3 boda)	<i>Provjeravanje ispravnosti motorne pile nije u potpunosti izvedeno. Nisu provjereni svi dijelovi motorne pile.</i> (1 bod)
Primjena osobnih zaštitnih sredstava	<i>Osobna zaštitna sredstva primjenjena su u potpunosti.</i> (5 bodova)	<i>Osobna zaštitna sredstva primjenjena su uz manje nedostatke.</i> (3 boda)	<i>Osobna zaštitna sredstva nisu u potpunosti primjenjena ili su pogrešno primjenjena.</i> (1 bod)
Pronalaženje doznačenog stabla	<i>Doznačeno stablo pronađeno je u predviđenom vremenu, i u skladu s uputama.</i> (5 bodova)	<i>Doznačeno stablo pronađeno je u uz manje odsupanje od predviđenog vremena, ali u skladu s uputama.</i> (3 boda)	<i>Doznačeno stablo pronađeno je izvan predviđenog vremena, i uz manja odstupanja u odnosu na dane upute.</i> (1 bod)
Provjeravanje sigurnosti u zoni sječe	<i>Provjeravanje sigurnosti u zoni sječe izvršeno je u potpunosti.</i> (5 bodova)	<i>Provjeravanje sigurnosti u zoni sječe izvršeno je uz manje nedostatke.</i> (3 boda)	<i>Provjeravanje sigurnosti u zoni sječe izvršeno je uz veće nedostatke.</i> (1 bod)

Čišćenje radnog mjesta	Čišćenje radnog mjesta izvršeno je u potpunosti i u predviđenom vremenu. (5 bodova)	Čišćenje radnog mjesta izvršeno je uz manje nedostatke u predviđenom vremenu. (3 boda)	Čišćenje radnog mjesta izvršeno je uz manje nedostatke, izvan predviđenog vremena. (1 bod)
Određivanje smjera rušenja stabla i smjera odstupanja uz provođenje zaštitnih mjera	Smjer rušenja stabla je ispravno određen. Smjer odstupanja je ispravno određen uz primjenu mjera zaštite na radu (5 bodova)	Smjer rušenja stabla je određen uz manja odstupanja od plana koja ne ugrožavaju sigurnost. Smjer odstupanja je ispravno određen uz primjenu mjera zaštite na radu (3 boda)	Smjer rušenja stabla je određen uz manja odstupanja od plana koja ne ugrožavaju sigurnost. Smjer odstupanja je određen uz manja odstupanja od plana, a koji ne ugrožavaju sigurnost. (1 bod)
Obrada stabla za rušenje	Stablo je u potpunosti obrađeno i pripremljeno za rušenje u predviđenom vremenu. (5 bodova)	Stablo je obrađeno i pripremljeno za rušenje uz manje nedostatke u predviđenom vremenu. (3 boda)	Stablo je u obrađeno i pripremljeno za rušenje uz veće nedostatke i izvan predviđenog vremena. (1 bod)
Izbor tehnike rušenja stabla	Izabrana tehnika rušenja u potpunosti odgovara stanju stabla i terenu na kojem se stablo nalazi. (5 bodova)	Izabrana tehnika rušenja ima manje nedostatke po pitanju terena na kojem se stablo nalazi. (3 boda)	Izabrana tehnika rušenja ima manje nedostatke po pitanju stanja stabla i terena na kojem se stablo nalazi. (1 bod)
Izrada zasjeka i provjera smjera zasjeka	Zasjek je izrađen točno i precizno, bez odstupanja. Izvršena je provjera smjera zasjeka na ispravan način. (5 bodova)	Zasjek je izrađen uz manja odstupanja. Izvršena je provjera smjera zasjeka na ispravan način. (3 boda)	Zasjek je izrađen uz veća odstupanja. Izvršena je provjera smjera zasjeka uz manje nepravilnosti. (1 bod)
Ispravna prelomnica	Prijelomnica je točna, bez odstupanja. (5 bodova)	Prijelomnica je uz manja odstupanja koja ne ugrožavaju sigurnost. (3 boda)	Prijelomnica je uz nešto veća odstupanja koja ne ugrožavaju sigurnost. (1 bod)
Postupak potpiljivanja i izrada potpiljka uz pravilno korištenje klinova	Postupak potpiljivanja i izrada potpiljka izvršena je uz pravilno korištenje klinova i uz veliku dozu sigurnosti. (5 bodova)	Postupak potpiljivanja i izrada potpiljka izvršena je uz pravilno korištenje klinova, ali uz manju nesigurnost i odstupanja od predviđenog vremena. (3 boda)	Postupak potpiljivanja i izrada potpiljka izvršena je korištenjem klinova uz manje nedostatke koji ne ugrožavaju sigurnost, i izvan predviđenog vremena. (1 bod)
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom			
-			

Prilikom kreiranja kriterijskih rubrika vrlo je važno jasno definirati elemente i kriterije vrednovanja prema kojima će Povjerenstvo vrednovati usvojenost pojedinog ishoda učenja. Razrađeni elementi i kriteriji vrednovanja dio su Radnog lista koji je sastavni dio Zapisnika kao što je prethodno detaljnije opisano u poglavlju **5.4.1. Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja**.

6.2.5. Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom

Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom
(Izraditi način i primjer vrednovanja skupa ishoda učenja za pristupnike/osobe s invaliditetom ako je primjenjivo)

Ako se pojedini program vrednovanja za koji je Ministarstvo izdalo odobrenje provodi za osobe s invaliditetom, prilikom organizacije i provedbe vrednovanja potrebno je primijeniti odredbe *Zakona o obrazovanju odraslih (Narodne novine 144/2021)*, članak 22., stavak 3. i 4., u kojima se navodi da su za osobe s invaliditetom ustanove obvezne osigurati razumnu prilagodbu metoda, načina i oblika rada te da ustanove mogu osigurati i druge oblike potpore za osobe s invaliditetom. Te oblike potpore predlagatelj opisuje u ovom dijelu programa vrednovanja.

6.3. Uvjeti za provedbu programa vrednovanja*

U ovom dijelu obrasca navode se kvalifikacije članova povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja kao i materijalni uvjeti i okruženje koji su potrebni za izvedbu programa vrednovanja na način da se navede poveznica na standard kvalifikacije iz Registra HKO-a kojemu preuzeti skup ishoda učenja pripada.

Kvalifikacije članova Povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja; poveznica	https://hko.srce.hr/registar/skup-ishoda-ucenja/detalji/3267 https://hko.srce.hr/registar/skup-ishoda-ucenja/detalji/10185 https://hko.srce.hr/registar/skup-ishoda-ucenja/detalji/3319
Materijalni uvjeti i okruženje koji su potrebni za provedbu programa vrednovanja	https://hko.srce.hr/registar/standard-kvalifikacije/detalji/108 Šumsko radilište - tvrtka koja obavlja poslove sječe i izrade drvnih sortimenata s kojom ustanova ima poslovnu suradnju.

6.3.1. Kvalifikacije članova Povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja; poveznica

Pravilnikom o načinu prijave i provođenja vrednovanja prethodnog učenja propisan je postupak imenovanja članova Povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja, a njihove kvalifikacije odgovarajućim standardom kvalifikacija za svaki skup ishoda učenja. Pri izradi programa vrednovanja ti se kadrovski uvjeti preuzimaju iz standarda kvalifikacije kojem preuzeti skup ishoda učenja pripada. Potrebno je navesti poveznice na odgovarajuće skupove ishoda učenja.

Programom vrednovanja za stjecanje cjelovitih, djelomičnih i mikrokvalifikacija (skupova ishoda učenja), kvalifikacije članova Povjerenstva pobliže se mogu odrediti ako to specifičnosti programa zahtijevaju.

Povjerenstvo se sastoji od najmanje triju članova koje čine andragoški voditelj, najmanje jedan nastavnik iz (pod)sektora te prema potrebi jedan ili više stručnjaka iz (pod)sektora od kojih jedan može biti iz reda poslodavaca.

6.3.2. Materijalni uvjeti i okruženje koji su potrebni za izvedbu programa vrednovanja

U ovom dijelu obrasca navode se materijalni uvjeti i okruženje koji su potrebni za izvedbu programa vrednovanja. Člankom 8. Zakona o obrazovanju odraslih, između ostaloga, propisano je da ustanova treba ispunjavati materijalne uvjete za izvođenje programa vrednovanja koji se utvrđuju programom vrednovanja.

Pod materijalnim uvjetima za izvođenje programa podrazumijevaju se odgovarajući prostor, oprema u prostorima specifična za svaki pojedini program vrednovanja, npr. specijalizirane učionice ili praktikumi koji su navedeni u standardu kvalifikacije ili skupu/skupovima ishoda učenja na kojima se program vrednovanja temelji. Ako se program vrednovanja izvodi izvan ustanove za obrazovanje odraslih (kod različitih poslodavaca u realnom sektoru), ustanova treba sklopiti ugovor o poslovnoj suradnji kojim se osigurava potreban odgovarajući prostor i oprema za izvođenje kako je opisano programom vrednovanja. Također je potrebno navesti svu ostalu opremu u skladu s metodama vrednovanja: informatičku opremu (IKT), ploču/pametnu ploču, modele, crteže, slike, plakate, izvornu stvarnost i drugo te specijaliziranu opremu prema pojedinim zahtjevima programa koji su navedeni u standardu kvalifikacije ili skupu/skupovima ishoda učenja na kojima se program vrednovanja temelji.

Ispunjenost materijalnih uvjeta za provedbu programa vrednovanja, koji su u skladu s uvjetima propisanim standardima kvalifikacija, bitno je utvrditi kao dokaz pri podnošenju zahtjeva za početak rada ministarstvu nadležnom za obrazovanje, stoga se u obrascu navodi poveznica na standard kvalifikacije kojim su ti uvjeti propisani.

6.4. Literatura i drugi izvori

Literatura i drugi izvori pripreme za program vrednovanja	1. Skupina autora. 2007. Upute za rad na siguran način pri sječi i izradi drveta. Hrvatske šume. Zagreb. 2. Kardum. Zvonko. 2015. Priručnik – zaštita na radu pri radu s motornom pilom. HD usluge. Zagreb https://issuu.com/hdusluge/docs/prirucnik_za_rad_s_motornom_pilom 3. Vnuk. Valent. 1997. Prva pomoć – priručnik. Hrvatski Crveni križ. Zagreb. 4. Upute proizvođača za rukovanje konkretnim strojevima 5. Obrazovni materijali koje će izraditi ustanove na temelju konkretnih materijalnih uvjeta u kojima se provodi učenje temeljeno na radu (strojeva na kojima polaznici stječu vještine rukovanja)
---	---

U ovom dijelu obrasca navode se literatura i specifična sredstva potrebna za provođenje postupka vrednovanja: video i audiomaterijali, informatički alati, katalozi, uzorci materijala i alata i drugo.

7. Postupak osiguravanja kvalitete u obrazovanju odraslih

Sustav osiguravanja kvalitete u obrazovanju odraslih propisan je člankom 23. *Zakona o obrazovanju odraslih i Pravilnikom o načinu vanjskog vrednovanja ustanova za obrazovanje odraslih i skupova ishoda učenja te načinu rada i imenovanja povjerenstva za prigovore na izvješće o vanjskom vrednovanju*, a obuhvaća unutarnji i vanjski sustav osiguravanja kvalitete. Osiguravanje kvalitete uspostavlja se kontinuiranim vrednovanjem polaznika i pristupnika, ustanova, obrazovnih programa i njihove provedbe sljedećim postupcima: samovrednovanjem i vanjskim vrednovanjem ustanova, vrednovanjem provedbe programa obrazovanja i programa vrednovanja, vanjskim vrednovanjem ishoda učenja polaznika i pristupnika, inspekcijskim, stručnim i upravnim nadzorom nad radom ustanove te praćenjem rada ustanova preko NISOO-a.

7.1. Postupak vanjskog vrednovanja ustanova

Postupak vanjskog vrednovanja ustanova za obrazovanje odraslih provodi Agencija¹⁷ na temelju članka 25. *Zakona o obrazovanju odraslih (Narodne novine 144/21), Pravilnika o načinu vanjskog vrednovanja ustanova za obrazovanje odraslih i skupova ishoda učenja te načinu rada i imenovanja povjerenstva za prigovore na izvješće o vanjskom vrednovanju*¹⁸ (Narodne novine 19/23), *Protokola vanjskog vrednovanja ustanova i Etičkog kodeksa*, u skladu sa standardima kvalitete utvrđenima u *Smjernicama za provedbu vanjskog vrednovanja ustanova za obrazovanja odraslih*¹⁹ te sukladno dobroj europskoj praksi i politikama u osiguravanju kvalitete u području obrazovanja odraslih.

Svrha je postupka vanjskog vrednovanja rada ustanova provjeriti u kojoj mjeri ustanove za obrazovanje odraslih ispunjavaju utvrđene standarde kvalitete. Ovim se pristupom štiti kvaliteta obrazovanja odraslih, ustanova za obrazovanje odraslih i programa obrazovanja te osigurava ispunjenost standarda kvalitete. Ujedno, tim se postupkom potiče daljnji razvoj kvalitete ustanova u svim segmentima njihova rada (obrazovni programi, učenje i poučavanje, resursi, briga o polaznicima, suradnja i dr.), ali i aktivno preuzimanje odgovornosti samih ustanova za osiguravanje kvalitete i ostvarivanje strateških ciljeva ustanove. Time se doprinosi unaprijeđivanju kvalitete pojedinačnih ustanova, a posljedično i sustava obrazovanja odraslih u cjelini.

¹⁷ Više informacija dostupno na poveznici: <https://www.asoo.hr/osiguravanje-kvalitete/obrazovanje-odraslih/vanjsko-vrednovanje-ustanova-za-obrazovanje-odraslih/>

¹⁸ Pravilnik o načinu vanjskog vrednovanja ustanova za obrazovanje odraslih i skupova ishoda učenja te načinu rada i imenovanja povjerenstva za prigovore na izvješće o vanjskom vrednovanju na poveznici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_02_19_326.html

¹⁹ Smjernice za provedbu vanjskog vrednovanja ustanova za obrazovanje odraslih na poveznici: <https://www.asoo.hr/wp-content/uploads/2023/04/Smjernice-za-provedbu-vanjskog-vrednovanja-ustanova-za-obrazovanje-odraslih.pdf>

Postupak vanjskog vrednovanja ustanova sastoji se od aktivnosti koje se provode prije, tijekom i nakon posjeta ustanovi.

Agencija donosi Izvješće o vanjskom vrednovanju ustanove i Rješenje o ocjeni razine kvalitete ustanove. Prilikom ocjenjivanja kvalitete ustanove u obzir se uzimaju rezultati vanjskog vrednovanja ustanove te nalazi inspekcijskog nadzora i nadzora nad stručnim radom ustanove.

Ocjena kvalitete ustanove nakon provedenog postupka vanjskog vrednovanja ustanove može biti:

- vrlo visoka razina kvalitete
- visoka razina kvalitete
- zadovoljavajuća razina kvalitete
- nezadovoljavajuća razina kvalitete.

Program vrednovanja može provoditi isključivo ustanova koja ima rješenje Agencije o vrlo visokoj ili visokoj razini kvalitete.

Ustanove za obrazovanje odraslih podliježu vanjskom vrednovanju ustanova koje provodi Agencija svakih 5 do 7 godina na temelju Godišnjeg plana provedbe vanjskog vrednovanja ustanova. Izvan Godišnjeg plana vanjsko vrednovanje može se provesti i na zahtjev ustanove.

8. Postupak odobrenja za izvođenje programa vrednovanja prethodnog učenja

Kako bi Agencija mogla izdati pozitivno stručno mišljenje za program vrednovanja, ustanova elektroničkim putem na adresu e-pošte progimis@asoo.hr treba dostaviti:

- zahtjev za izdavanje stručnog mišljenja u kojem je, uz podatke o ustanovi (naziv i adresa ustanove, e-mail adresa, telefon za kontakt), potrebno navesti i nazive programa vrednovanja za koje se traži mišljenje
- program vrednovanja za koji se traži mišljenje
- program obrazovanja koji obuhvaća sve skupove ishoda učenja koje želi vrednovati, odnosno na temelju kojeg je izrađen program vrednovanja

- prethodno dobiveno rješenje Ministarstva o izvođenju programa obrazovanja koji obuhvaća sve skupove ishoda učenja koje želi vrednovati
- stručno mišljenje Agencije o usklađenosti programa obrazovanja koji obuhvaća sve skupove ishoda učenja koje želi vrednovati s odgovarajućim standardom kvalifikacije ili skupom/skupovima ishoda učenja iz Registra HKO-a, odnosno programom obrazovanja temeljem kojeg je izrađen program vrednovanja.

Na zahtjev ustanove koja predlaže program vrednovanja, Agencija izrađuje pisano stručno mišljenje te, u roku od 45 dana od primitka zahtjeva, ustanovi dostavlja stručno mišljenje na program.

Nakon ishoda pozitivnog stručnog mišljenja Agencije ustanova dostavlja Ministarstvu zahtjev za odobrenje provedbe programa vrednovanja.

Ustanova može početi s provedbom programa vrednovanja nakon što od Ministarstva zaprimi rješenje o odobrenju izvođenja programa vrednovanja.

Ustanove mogu međusobno izmjenjivati/preuzimati programe za koje je već izvršena stručna i andragoška procjena usklađenosti programa sa standardom kvalifikacije ili skupovima ishoda učenja iz Registra HKO-a te je izdano pozitivno stručno mišljenje. Bitno je navesti od kojeg učilišta je program preuzet uz dokaz o suglasnosti preuzimanja.

9. Prilog - Obrazac za izradu programa vrednovanja prethodnog učenja

1. OPĆI DIO

PODACI O PROGRAMU VREDNOVANJA ZA STJECANJE MIKROKVALIFIKACIJE / DJELOMIČNE KVALIFIKACIJE / CJELOVITE KVALIFIKACIJE		
Sektor		
Naziv programa		
Vrsta programa		
Predlagatelj	Naziv ustanove	
	Adresa	

Dokumenti na temelju kojih je izrađen program vrednovanja prethodnog učenja			
Naziv Standarda zanimanja (poveznica); datum/i njegove/njihove valjanosti u Registru HKO-a; Naziv Skupa kompetencija (poveznica)		Kompetencije iz odgovarajućeg Skupa kompetencija	
SZ: (poveznica) Vrijedi do: SKOMP: (poveznica)		- -	
SZ: (poveznica) Vrijedi do: SKOMP: (poveznica)		-	
Naziv Standarda kvalifikacije (poveznica); datum/i njegove/njihove valjanosti u Registru HKO-a	Skupovi ishoda učenja (poveznice)	Razina SIU	Obujam u CSVET/ HROO bodovima
SK: (poveznica) Vrijedi do:	SIU 1: SIU 2: SIU 3:		
SK: (poveznica) Vrijedi do:	SIU 4:		
Ukupno CSVET bodova:			
Preporučeni načini praćenja kvalitete i uspješnosti provedbe programa	<i>(upisuju se preporučeni načini praćenja kvalitete i uspješnosti provedbe programa na razini cijelog programa: npr. postignuća pristupnika, prolaznost, stjecanje kvalifikacije, samovrednovanje postupka vrednovanja prethodnog učenja i članova Povjerenstva, vrednovanje kvalitete programa)</i>		
Uvjeti za pristupanje programu vrednovanja:	<i>(Navedi uvjete za pristupanje programu vrednovanja sukladno Pravilniku o načinu prijave i provođenja vrednovanja prethodnog učenja)</i> <i>U skladu sa specifičnostima programa vrednovanja.</i>		
Uvjeti stjecanja programa vrednovanja (završetka programa) / dijela skupova ishoda učenja:	<i>(Navedi uvjete stjecanja programa vrednovanja sukladno Pravilniku o načinu prijave i provođenja vrednovanja prethodnog učenja. Npr. Usvojenost svih skupova ishoda učenja /Usvojenost dijela skupa ishoda učenja)</i> <i>U skladu sa specifičnostima programa vrednovanja.</i>		

2. PROGRAM VREDNOVANJA

Cilj (opis) programa vrednovanja		Opis poslova za koje se provodi procjena u skladu s kompetencijama prema programu koristeći do 500 znakova.	
Redni broj	Naziv modula	Skup ishoda učenja	Ishodi učenja
1.		SIU 1:	Ishod učenja 1 Ishod učenja 2
		SIU 2:	
		SIU 3:	
2.		SIU 4:	
Načini i primjer vrednovanja programa prethodnog učenja			
(Opisati odgovarajuće načine i metode kojima se vrednuju skupovi ishoda učenja. Navesti objedinjeni zadatak kojim se vrednuju svi skupovi ishoda učenja i/ili pojedinačne zadatke kojima se vrednuje svaki skup ishoda učenja zasebno). <u>Objedinjeni zadatak kojim se vrednuju svi skupovi ishoda učenja i/ili</u> <u>Pojedinačni zadaci kojima se vrednuje svaki skup ishoda učenja zasebno</u>			
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom			
(Izraditi način i primjer vrjednovanja skupa ishoda učenja za pristupnike/osobe s invaliditetom ako je primjenjivo)			

MODUL	
Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja	SIU 1:
(Navedi odgovarajući primjer vrednovanja skupa ishoda učenja te detaljno opisati kriterije vrednovanja skupa ishoda učenja.)	
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom	
(Izraditi način i primjer vrjednovanja skupa ishoda učenja za pristupnike/osobe s invaliditetom ako je primjenjivo)	
Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja	SIU 2:
(Navedi odgovarajući primjer vrednovanja skupa ishoda učenja te detaljno opisati kriterije vrednovanja skupa ishoda učenja.)	
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom	
(Izraditi način i primjer vrjednovanja skupa ishoda učenja za pristupnike/osobe s invaliditetom ako je primjenjivo)	

MODUL	
Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja	SIU 1:
(Navesti odgovarajući primjer vrednovanja skupa ishoda učenja te detaljno opisati kriterije vrednovanja skupa ishoda učenja.)	
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom	
(Izraditi način i primjer vrjednovanja skupa ishoda učenja za pristupnike/osobe s invaliditetom ako je primjenjivo)	
MODUL	
Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja	SIU 1:
(Navesti odgovarajući primjer vrednovanja skupa ishoda učenja te detaljno opisati kriterije vrednovanja skupa ishoda učenja.)	
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom	
(Izraditi način i primjer vrjednovanja skupa ishoda učenja za pristupnike/osobe s invaliditetom ako je primjenjivo)	
Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja	SIU 2:
(Navesti odgovarajući primjer vrednovanja skupa ishoda učenja te detaljno opisati kriterije vrednovanja skupa ishoda učenja.)	
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom	
(Izraditi način i primjer vrjednovanja skupa ishoda učenja za pristupnike/osobe s invaliditetom ako je primjenjivo)	

Primjer i kriteriji vrednovanja skupa ishoda učenja	SIU 3:
<i>(Navesti odgovarajući primjer vrednovanja skupa ishoda učenja te detaljno opisati kriterije vrednovanja skupa ishoda učenja.)</i>	
Prilagodba provedbe vrednovanja za pristupnike/osobe s invaliditetom	
<i>(Izraditi način i primjer vrjednovanja skupa ishoda učenja za pristupnike/osobe s invaliditetom ako je primjenjivo)</i>	

3. UVJETI ZA PROVEDBU PROGRAMA VREDNOVANJA

Kvalifikacije članova Povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja; poveznica	<i>(Navesti poveznice odgovarajućih standarda kvalifikacije ili skupova ishoda učenja)</i> <i>Imenovanje članova Povjerenstva za vrednovanje prethodnog učenja propisano je Pravilnikom o načinu prijave i provođenju vrednovanja prethodnog učenja, a njihove kvalifikacije odgovarajućim standardom kvalifikacija.</i>
Materijalni uvjeti i okruženje koji su potrebni za provedbu programa vrednovanja	<i>(Staviti poveznicu na standard kvalifikacije u ISRHKO-u)</i>

4. LITERATURA I DRUGI IZVORI

Literatura i drugi izvori pripreme za program vrednovanja	<i>(Navesti literaturu i druge izvore koju mogu pomoći pristupniku kod pripreme za postupak vrednovanja*.)</i>
--	--

- Nije obavezno

*Napomena:

Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom dokumentu (uključujući nazive kvalifikacija, zvanja i zanimanja) odnose se jednako na oba roda (muški i ženski) i na oba broja (jedinu i množinu), bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, odnosno u jedini ili množini.

Broj i datum mišljenja na program (popunjava Agencija):

KLASA:	
URBROJ:	
Datum izdavanja mišljenja na program:	